

**UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU**

**NASTAVNI
PLAN I PROGRAM
akademska 2008/09. godina**

Usaglašen prema tehničkim ispravkama Nastavno-naučnog vijeća
po Odluci broj: 02-01/52 od 12. 1. 2010. godine

Sarajevo, 2009.

ODSJEK ZA HISTORIJU

Odsjek za historiju jedan je od najstarijih odsjeka na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Izrastao je iz Katedre za istoriju, koja je formirana 1950. godine. Od osnivanja do danas profesori na Odsjeku za historiju bili su priznati naučnici na polju historijske nauke. Prvi profesori na Odsjeku bili su ujedno i jedni od osnivača Filozofskog fakulteta, Univerziteta i drugih naučnih institucija u Sarajevu (Anto Babić, Hamdija Kapidžić, Branislav Đurđev).

Veliki broj objavljenih naučnih radova, monografija, studija, članaka, prikaza i osvrtu govore o naučnoj i stručnoj aktivnosti nastavnika i saradnika Odsjeka. Istraživanja koja su, na osnovu izvorne građe i priznatih naučnih metoda, izvršili zaposleni na Odsjeku za historiju, u preko 50 godina postojanja, uglavnom se odnose na različita pitanja iz historije Bosne i Hercegovine i ostalih zemalja jugoistočne Evrope te obuhvataju period od neolita do savremenog doba. Izvorni naučni radovi članova Odsjeka, nastali kao rezultat ovih istraživanja, doprinijeli su rješavanju brojnih problema historijske nauke, kako teoretskih tako i praktičnih, produbljujući na taj način saznanja o povijesnoj stvarnosti i bogatstvu kulturnog života na navedenim prostorima.

Članovi Odsjeka su, od njegovog osnivanja, aktivno sudjelovali u naučnom i kulturnom životu Bosne i Hercegovine. U vrijeme kada se u našoj zemlji posvećivala posebna pažnja otvaranju novih naučnih i kulturnih institucija, kojima je bio prijeko potreban obrazovan i stručan kadar, nastavnici i saradnici Odsjeka za historiju značajno su utjecali na organizaciju naučnog rada održavanjem brojnih predavanja i seminara, na Fakultetu i izvan njega, kao i učešćem u drugim naučnim i kulturnim ustanovama, stručnim udruženjima, redakcijama, organizacionim odborima naučnih skupova, projektima i sl. Od profesora koji su predavali na Odsjeku njih devet su bili članovi Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, a više bivših i sadašnjih nastavnika nagrađeno je najvećim nagradama koje su se dodjeljivale u bivšoj Jugoslaviji i Bosni i Hercegovini. Neki nastavnici Odsjeka obavljali su i odgovorne funkcije u institucijama vlasti (potpredsjednik Vlade BiH, ministar prosvjete / obrazovanja, zamjenik ministra prosvjete / obrazovanja, ambasadori i sl.) ili u najprestižnijim naučnim institucijama (profesori Alojz Benac i Branislav Đurđev bili su predsjednici Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, a šest profesora Odsjeka za historiju obavljalo je dužnost dekana Filozofskog fakulteta).

Odsjek za historiju je centar oko kojeg su se okupljali i još se okupljaju historičari iz cijele Bosne i Hercegovine. On je sjedište Društva historičara Bosne i Hercegovine. U periodu 1949–1990. godine izišlo je 30 svezaka časopisa Društva, koji je nosio naziv *Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine*.

Odsjek za historiju je imao i ima nezamjenjivu ulogu u obrazovanju predavača historije. Obrazovanje kadrova za nastavni proces u osnovnim i srednjim školama vrši se na dodiplomskom studiju, koji je od osnivanja do sada trajao četiri godine, a od akademske 2005/2006. godine način studiranja je u duhu bolonjskog procesa. Primjena bolonjskih principa omogućava svestranije obrazovanje, efikasniju pripremu za buduće radne angažmane i prohodnost kroz raznolike evropske studije. U sadašnjim generacijama ima studenata koji dio studija obavljaju u Evropi i Americi.

Razvoj historijske nauke u Bosni i Hercegovini Odsjek je usmjeravao preko postdiplomskog studija, a sada to čini kroz doktorski studij. Magistarske i doktorske teze, iz različitih oblasti, na Odsjeku je do danas odbranilo nekoliko desetina postdiplomaca i doktoranada, iz zemlje i inozemstva, koji su kasnije zauzeli istaknuto mjesto u nauci.

Od 1950. godine, kada je upisana prva generacija studenata na Odsjeku za historiju, do danas, pored studenata iz Bosne i Hercegovine, studirao je određen broj kandidata iz Evrope i svijeta. Nastavni plan i program po kojem se studira vremenom se profilirao u skladu s razvojem historijske nauke i promjenama u društvu. Posljednjih decenija historija se na Odsjeku za historiju izučava u tri koncentrična kruga – a) nacionalna (historija Bosne i Hercegovine); b) regionalna (historija jugoistoka Evrope); opća (opća historija). Nastava se ne izvodi isključivo u kabinetu i u čitaonici. Obavezni dio nastavnog procesa čine i terenska nastava (praktični rad na izvorima, muzejima, arhivima i arheološkim lokalitetima). U skladu s bolonjskim principima napušta se tradicionalni način izvođenja nastave i sve više se traži aktivniji angažman u nastavi. Od akademske 2002/2003. kao sastavni dio Odsjeka počela je s radom Katedra za historiju umjetnosti.

Na Odsjeku za historiju se obrazuju budući nastavnici, profesori historije i naučni radnici. Zavisno od kombinacija s drugim predmetima i odsjecima Filozofskog fakulteta i drugih fakulteta Univerziteta u Sarajevu otvorena je mogućnost i za brojna druga zvanja koja se studiraju u kombinaciji ili uporedo s historijom.

Nastavni plan i program Odsjeka za historiju koncipiran je tako da su svršeni studenti, pored rada u osnovnim i srednjim školama, osposobljeni i za rad u naučnim i kulturnim institucijama (fakulteti, instituti, muzeji, arhivi, kulturna društva itd.). Kandidati koji završe Odsjek za historiju mogu obavljati i poslove u državnim institucijama, sredstvima informiranja i slično. Brojni naši svršeni studenti postali su ugledne diplomate, publicisti, novinari, javni i kulturni radnici.

Odsjek čine nastavnici, docenti, viši asistenti, asistenti i studenti. Sada na Odsjeku nastavu izvode: Dževad Juzbašić (akademik), Enver Imamović, Enes Pelidija (redovni profesori), Vesna Mušeta-Aščerić, Dubravko Lovrenović, Zijad Šehić, Pejo Čošković (vanredni profesori), Husnija Kamberović, Esad Kurtović (docenti), Edin Radušić, Salmedin Mesihović (viši asistenti), Amila Kasumović, Fahd Kasumović, Emir O. Filipović (asistenti), Snježana Vasilj (metodičarka), Elvira Poljak (bibliotekarka).

TRAJANJE STUDIJA U TRI (3) CIKLUSA

Historija se studira kao prvi (A1) predmet u okviru jednopredmetnog ili dvopredmetnog studija, gdje je historija drugi (A2) predmet; ili kao studij kombiniran s nekim drugim studijskim usmjerenjem (B studij) na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Studij je fakultetski, univerzitetski i dodiplomski, i organiziran je u tri studijska ciklusa.

1) Dodiplomski studij

Dodiplomski studij na Odsjeku za historiju traje tri (3) studijske (akademske ili nastavne) godine, odnosno šest (6) semestara: od I do VI semestra. On se organizira i izvodi prema nastavnom planu i programu kao redovni i vanredni studij.

Obim studijskog programa koji se izvodi u jednom semestru na dodiplomskom studiju je **30 ECTS** studijskih bodova, a za cijelu akademsku godinu **60 ECTS**. Uslov za prelazak na drugu godinu studija su sakupljena najmanje **54 (E)CTS** studijska boda, a da bi uspješno završio dodiplomski studij, student mora sakupiti u toku I dodiplomskog ciklusa ukupno **180 ECTS** studijskih bodova. U svakoj godini na trogodišnjem studiju student je obavezan napisati i odbraniti po jedan seminarski rad. Seminarski rad se može uzeti iz svih obaveznih predmeta u navedenim semestrima. Na kraju trogodišnjeg studija i nakon položenih svih ispita piše se i brani završni dodiplomski rad, koji se uzima iz opće, regionalne ili nacionalne historije. Sa odbranjenim završnim dodiplomskim radom student završava studij i stiče stručni naziv *bakalaureat (BA) historije*, odnosno *bakalaureus*, za studenta, odnosno *bakalaurea*, za studenticu. Osoba koja stekne navedeno zvanje može obavljati poslove u arhivima, bibliotekama, muzejima, medijima, državnoj upravi i kulturnim institucijama. Student nakon završetka dodiplomskog studija raspolaže temeljnim stručnim znanjima iz historije, koja mu omogućavaju nesmetani nastavak studija, odnosno prelazak na neku drugu srodnu humanističku disciplinu na Filozofskom fakultetu ili na univerzitetu u zemlji i inozemstvu.

2) Diplomski studij

Nakon završenog dodiplomskog studija, pod određenim uslovima u skladu sa Statutom Univerziteta u Sarajevu, Pravilima Filozofskog fakulteta u Sarajevu i odlukom Odsjeka za historiju, moguć je nastavak studija u drugom (diplomskom) ciklusu studija, koji traje još dvije (2) godine, odnosno narednih četiri (4) semestra: od VII do X semestra, i to unutar dva ponuđena smjera, od kojih je jedan okrenut ka daljnjem stručnom usavršavanju – **nastavni smjer**, dok je drugi orijentiran ka akademsko-naučnom usavršavanju – **naučni smjer**, u kojem student ima mogućnost odabira željene oblasti (*stari vijek/srednji vijek i osmanski period/novi vijek*) i formiranja studija prema svom izboru.

Struktura *nastavnog* smjera kombinacijom kolegija iz struke s kolegijima iz oblasti pedagogije, psihologije i metodike nastave, osposobljava studenta za rad u srednjoškolskim ustanovama nakon završenog studija, dok se na naučnom smjeru ostvaruje djelomična specijalizacija kroz odabir jedne od četiri ponuđene oblasti, odnosno 1. stari vijek; 2. srednji vijek; 3. osmanski period i 4. novi vijek.

Naučni smjer drži se u dvije oblasti unutar kojih se nalaze po dva modula: 1) stari vijek i srednji vijek; 2) novi vijek, unutar kojeg se nalazi i osmanski period. Student se opredjeljuje za jedan od ponuđena četiri modula s tim da polaže ispite iz predmeta vezanih za modul kako bi prikupio odgovarajući broj studijskih ECTS bodova. U

VII, VIII i IX semestru naučnog smjera student sam oblikuje svoj kolegij i obavezan je da uzme dva od tri glavna predmeta i dva iz reda predloženih obaveznih izbornih predmeta, kako bi mogao u izabranom modulu ostvariti predviđenu normu od 30 bodova i 20 sati. U **X** semestru nema izbornih predmeta, a student izvršava sve obaveze predviđene nastavnim planom. Strani jezik u **VII** i **VIII** semestru se bira u zavisnosti od izabranog kolegija.

Studenti su dužni da polože sve ispite prije upisa u naredni semestar. Iz svih predmeta IV i V godine studija studenti su dužni da skupe najmanje 60% bodova iz svakog predmeta. Svi predmeti polažu se pismeno i usmeno. U toku VII i VIII semestra student je obavezan uzeti i braniti jedan seminarski rad, koji se može uzeti iz svih obaveznih predmeta u navedenim semestrima. Nakon odslušane nastave i položenih svih ispita, student piše i brani diplomski rad, čime stiže naziv *magistar (MA) historije*, kojem se dodaje naziv odgovarajućeg smjera – nastavnog ili naučnog + oblast.

ODSJEK ZA HISTORIJU
JEDNOPREDMETNI STUDIJ HISTORIJE

PRVI CIKLUS STUDIJA – OPĆI SMJER

1. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Uvod u historijsku nauku	1.	Historija historiografije	FIL HIS 131	2	0	0	4
Stari vijek	2.	Historija starog Istoka	FIL HIS 101	1	1	1	4
Stari vijek	3.	Historija stare Grčke	FIL HIS 102	1	1	1	4
Stari vijek	4.	Arheologija	FIL HIS 132	2	0	0	4
Srednji vijek	5.	Opća historija ranog srednjeg vijeka (V–XI st.)	FIL HIS 103	2	1	1	5
Savremeni jezik	6.	Bosanski, hrvatski, srpski jezik 1 (opći predmet)	FIL BHS 101	1	0	1	3
Opći predmet	7.	Latinski jezik	FIL LAT 100	1	0	1	3
		Turski jezik	FIL TUR 103	1	0	1	3
Savremeni jezik	8.	Strani jezik		1	0	1	3
Ukupno:				20			30

2. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Uvod u historijsku nauku	1.	Historijska metodologija	FIL HIS 133	2	0	0	4
Stari vijek	2.	Historija starog Rima	FIL HIS 104	1	1	1	4
Stari vijek	3.	Historija Ilira	FIL HIS 105	1	1	1	4
Srednji vijek	4.	Opća historija razvijenog i kasnog srednjeg vijeka (XII–XV st.)	FIL HIS 106	2	1	1	5
Uvod u historijsku nauku	5.	Pomoćne historijske discipline	FIL HIS 134	2	0	0	4
Savremeni jezik	6.	Bosanski, hrvatski, srpski jezik 2 (opći predmet)	FIL BHS 102	1	0	1	3
Opći predmet	7.	Latinski jezik	FIL LAT 101	1	0	1	3
		Turski jezik	FIL TUR 104	1	0	1	3
Savremeni jezik	8.	Strani jezik		1	0	1	3
Ukupno:				20			30

3. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Srednji vijek	1.	Historija jugoistočne Evrope u ranom srednjem vijeku	FIL HIS 221	2	1	1	6
Srednji vijek	2.	Bosna u ranom srednjem vijeku	FIL HIS 211	2	1	1	7
Novi vijek	3.	Historija jugoistočne Evrope u osmanskome periodu (do 1606)	FIL HIS 222	1	1	2	6
Novi vijek	4.	Historija Bosne u osmanskome periodu (do 1580)	FIL HIS 212	2	1	1	7
Izborni predmet sa odsječke liste	5.	Arheologija Bosne i Hercegovine	FIL HIS 261	2	0	0	2
		Crkva bosanska	FIL HIS 262	2	0	0	2
Izborni predmet sa fakultetske liste	6.			2	0	0	2
Ukupno:				20			30

4. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Srednji vijek	1.	Historija jugoistočne Evrope u razvijenom srednjem vijeku	FIL HIS 223	1	1	1	5
Srednji vijek	2.	Bosna u razvijenom srednjem vijeku	FIL HIS 213	1	1	1	5
Novi vijek	3.	Historija jugoistočne Evrope u osmanskome periodu (1606–1791)	FIL HIS 224	1	1	1	5
Novi vijek	4.	Bosanski ejalet (1580–1791)	FIL HIS 214	1	1	1	5
Novi vijek	5.	Evropska i svjetska historija ranog novog vijeka (1500–1789)	FIL HIS 201	2	1	1	6
Izborni predmet sa odsječke liste	6.	Osmansko carstvo i Dubrovačka republika	FIL HIS 263	2	0	0	2
		Putopis kao historijsko svjedočanstvo – Sarajevo u njemačkoj putopisnoj literaturi (1531-1995)	FIL HIS 264	2	0	0	2
Izborni predmet sa fakultetske liste	7.			2	0	0	2
Ukupno:				20			30

5. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Novi vijek	1.	Evropska i svjetska historija novog vijeka (1789–1918)	FIL HIS 301	2	1	1	6
Novi vijek	2.	Jugoistočna Evropa od kraja 18. stoljeća do 1878. godine	FIL HIS 321	1	0	1	4
Novi vijek	3.	Historija Bosne i Hercegovine od 1791. do 1878. godine	FIL HIS 311	2	1	1	6
Novi vijek	4.	Historija Bosne i Hercegovine 1918–1945.	FIL HIS 312	1	1	1	5
Novi vijek	5.	Historija jugoistočne Evrope 1918–1945.	FIL HIS 322	2	1	0	5
Izborni predmet sa odsječke liste	6.	Sandalj Hranić Kosača	FIL HIS 361	2	0	0	2
		Bosna i Hercegovina i njeni susjedi u 19. stoljeću	FIL HIS 362	2	0	0	2
Izborni predmet sa fakultetske liste	7.			2	0	0	2
Ukupno:				20			30

6. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Novi vijek	1.	Evropska i svjetska savremena historija (1918–2000)	FIL HIS 302	2	1	1	6
Novi vijek	2.	Jugoistočna Evropa od 1878. do 1918. godine	FIL HIS 323	2	1	0	5
Novi vijek	3.	Bosna i Hercegovina u austrougarskom periodu	FIL HIS 313	1	1	1	5
Novi vijek	4.	Historija Bosne i Hercegovine poslije 1945. godine	FIL HIS 314	1	1	1	5
Novi vijek	5.	Historija jugoistočne Evrope poslije 1945. godine	FIL HIS 324	1	1	1	5
	6.	Završni dodiplomski rad	FIL HIS 399	0	4	0	4
Ukupno:				20			30

PRVI CIKLUS STUDIJA

1. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Uvod u historijsku nauku	1.	Historija historiografije	FIL HIS 131	2	0	0	2
Stari vijek	2.	Historija starog Istoka	FIL HIS 101	1	0	1	3
Stari vijek	3.	Historija stare Grčke	FIL HIS 102	1	0	1	3
Stari vijek	4.	Arheologija	FIL HIS 132	1	0	0	1
Srednji vijek	5.	Opća historija ranog srednjeg vijeka (V–XI st.)	FIL HIS 103	1	0	1	3
Savremeni jezik	6.	Bosanski, hrvatski, srpski jezik 1 (opći predmet)	FIL BHS 101	1 (2)	0	0	1 (2)
Opći predmet	7.	Latinski jezik	FIL LAT 100	1 (2)	0	0	1 (2)
		Turski jezik	FIL TUR 103	1 (2)	0	0	
Savremeni jezik	8.	Strani jezik		1 (2)	0	0	1 (2)
Ukupno:				12			15

2. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Uvod u historijsku nauku	1.	Historijska metodologija	FIL HIS 133	2	0	0	2
Stari vijek	2.	Historija starog Rima	FIL HIS 104	1	0	1	3
Stari vijek	3.	Historija Ilira	FIL HIS 105	1	1	0	3
Srednji vijek	4.	Opća historija razvijenog i kasnog srednjeg vijeka (XII–XV st.)	FIL HIS 106	1	0	0	1
Uvod u historijsku nauku	5.	Pomoćne historijske discipline	FIL HIS 134	2	0	0	3
Savremeni jezik	6.	Bosanski, hrvatski, srpski jezik 2 (opći predmet)	FIL BHS 102	1 (2)	0	0	1 (2)
Opći predmet	7.	Latinski jezik	FIL LAT 101	1 (2)	0	0	1 (2)
		Turski jezik	FIL TUR 104	1 (2)	0	0	
Savremeni jezik	8.	Strani jezik		1 (2)	0	0	1 (2)
Ukupno:				12			15

3. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Srednji vijek	1.	Historija jugoistočne Evrope u ranom srednjem vijeku	FIL HIS 221	1	1	1	4
Srednji vijek	2.	Bosna u ranom srednjem vijeku	FIL HIS 211	1	1	1	4
Novi vijek	3.	Historija jugoistočne Evrope u osmanskom periodu (do 1606)	FIL HIS 222	1	1	1	3
Novi vijek	4.	Historija Bosne u osmanskom periodu (do 1580)	FIL HIS 212	1	1	1	4
Ukupno:				12			15

4. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Srednji vijek	1.	Historija jugoistočne Evrope u razvijenom srednjem vijeku	FIL HIS 223	1	0	1	3
Srednji vijek	2.	Bosna u razvijenom srednjem vijeku	FIL HIS 213	1	1	1	3
Novi vijek	3.	Historija jugoistočne Evrope u osmanskom periodu (1606–1791)	FIL HIS 224	1	1	0	3
Novi vijek	4.	Bosanski ejalet (1580–1791)	FIL HIS 214	1	1	1	3
Novi vijek	5.	Evropska i svjetska historija ranog novog vijeka (1500–1789)	FIL HIS 201	1	0	1	3
Ukupno:				12			15

5. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Novi vijek	1.	Evropska i svjetska historija novog vijeka (1789–1918)	FIL HIS 301	1	0	1	3
Novi vijek	2.	Jugoistočna Evropa od kraja 18. st. do 1878. god.	FIL HIS 321	1	0	1	3
Novi vijek	3.	Historija Bosne i Hercegovine od 1791. do 1878. godine	FIL HIS 311	1	1	1	3
Novi vijek	4.	Historija Bosne i Hercegovine 1918–1945.	FIL HIS 312	1	1	1	3
Novi vijek	5.	Historija jugoistočne Evrope 1918–1945.	FIL HIS 322	1	1	0	3
Ukupno:				12			15

6. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Novi vijek	1.	Evropska i svjetska savremena historija (1918–2000)	FIL HIS 302	1	0	1	3
Novi vijek	2.	Jugoistočna Evropa od 1878. do 1918. godine	FIL HIS 323	1	0	1	2
Novi vijek	3.	Bosna i Hercegovina u austrougarskom periodu	FIL HIS 313	1	0	1	3
Novi vijek	4.	Historija Bosne i Hercegovine poslije 1945. godine	FIL HIS 314	1	1	0	2
Novi vijek	5.	Historija jugoistočne Evrope poslije 1945. godine	FIL HIS 324	1	0	1	2
	6.	Završni dodiplomski rad	FIL HIS 399	0	2	0	3
Ukupno:				12			15

ODSJEK ZA HISTORIJU
JEDNOPREDMETNI STUDIJ HISTORIJE

DRUGI CIKLUS STUDIJA – NASTAVNI SMJER

7. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Stari vijek	1.	Grčko-rimska civilizacija	FIL HIS 401	1	1	2	7
Stari vijek	2.	Bosna i Hercegovina u antičko doba	FIL HIS 411	1	1	2	7
Srednji vijek	3.	Srednjovjekovna civilizacija (V–XV st.)	FIL HIS 402	1	1	2	7
Pedagogija	4.	Komunikacija u nastavi	FIL PED 403	1	1	0	3
Psihologija	5.	Osnovi psihologije	FIL PSI 409	1	1	0	2
Izborni predmet sa odsječke liste	6.	Odnos Ilira i Grka	FIL HIS 461	2	0	0	2
		Ugarska u srednjem vijeku	FIL HIS 462	2	0	0	2
Izborni predmet sa fakultetske liste	7.			2	0	0	2
Ukupno:				20			30

8. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Srednji vijek	1.	Bosansko društvo u srednjem vijeku	FIL HIS 412	1	1	2	7
Novi vijek	2.	Historija osmanske kulture i civilizacije	FIL HIS 403	1	1	2	7
Novi vijek	3.	Društvo i ekonomija u osmanskoj Bosni od 15. do kraja 18. stoljeća	FIL HIS 413	1	1	2	7
Pedagogija	4.	Temeljna nastavna umijeća	FIL PED 404	1	1	0	3
Psihologija	5.	Odabrane teme iz primijenjene psihologije	FIL PSI 410	1	1	0	2
Izborni predmet sa odsječke liste	6.	Rimski Ilirik	FIL HIS 463	2	0	0	2
		Bosna i Venecija u srednjem vijeku	FIL HIS 464	2	0	0	2
Izborni predmet sa fakultetske liste	7.			2	0	0	2
Ukupno:				20			30

9. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Novi vijek	1.	Ličnosti evropske i svjetske historije novog vijeka (1500–1918)	FIL HIS 501	1	1	2	7
Novi vijek	2.	Bosanskohercegovačko društvo od kraja 18. stoljeća do 1918.	FIL HIS 511	2	1	1	7
Novi vijek	3.	Savremena historija Bosne i Hercegovine	FIL HIS 512	1	1	2	7
Metodika	4.	Metodika nastave historije 1	FIL HIS 531	4	0	0	5
Izborni predmet sa odsječke liste	5.	Trgovina u srednjovjekovnoj Bosni	FIL HIS 561	2	0	0	2
		Odnosi Osmanskog carstva i Rusije do konca 18. stoljeća	FIL HIS 562	2	0	0	2
Izborni predmet sa fakultetske liste	6.			2	0	0	2
Ukupno:				20			30

10. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Novi vijek	1.	Tri svjetske političke scene 1918–1945.	FIL HIS 502	1	0	1	5
Metodika	2.	Metodika nastave historije 2	FIL HIS 532	4	0	0	6
Izborni predmet sa odsječke liste	3.	Srbija u 19. stoljeću	FIL HIS 563	2	0	0	2
		Diplomatski odnosi Jugoslavije i susjednih zemalja 1945-1990	FIL HIS 564	2	0	0	2
Izborni predmet sa fakultetske liste	4.			2	0	0	2
	5.	Završni diplomski rad	FIL HIS 599	0	10	0	15
Ukupno:				20			30

ODSJEK ZA HISTORIJU

DVOPREDMETNI STUDIJ: HISTORIJA + DRUGA STUDIJSKA GRUPA

DRUGI CIKLUS STUDIJA – NASTAVNI SMJER

7. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Stari vijek	1.	Grčko-rimska civilizacija	FIL HIS 401	1	1	2	4
Stari vijek	2.	Bosna i Hercegovina u antičko doba	FIL HIS 411	1	0	1	4
Srednji vijek	3.	Srednjovjekovna civilizacija (V–XV st.)	FIL HIS 402	1	1	2	4
Pedagogija	4.	Komunikacija u nastavi	FIL PED 403	1	0	0	2
Psihologija	5.	Osnovi psihologije	FIL PSI 409	1	0	0	1
Ukupno:				12			15

8. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Srednji vijek	1.	Bosansko društvo u srednjem vijeku	FIL HIS 412	1	1	2	4
Novi vijek	2.	Historija osmanske kulture i civilizacije	FIL HIS 403	1	0	2	4
Novi vijek	3.	Društvo i ekonomija u osmanskoj Bosni od 15. do kraja 18. stoljeća	FIL HIS 413	1	0	2	4
Pedagogija	4.	Temeljna nastavna umijeća	FIL PED 404	1	0	0	2
Psihologija	5.	Odabrane teme iz primijenjene psihologije	FIL PSI 410	1	0		1
Ukupno:				12			15

9. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Novi vijek	1.	Ličnosti evropske i svjetske historije novog vijeka (1500–1918)	FIL HIS 501	1	0	2	4
Novi vijek	2.	Bosanskohercegovačko društvo od kraja 18. st. do 1918.	FIL HIS 511	1	0	2	4
Novi vijek	3.	Savremena historija Bosne i Hercegovine	FIL HIS 512	1	0	1	3
Metodika	4.	Metodika nastave historije 1	FIL HIS 531	4	0	0	4
Ukupno:				12			15

10. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Novi vijek	1.	Tri svjetske političke scene 1918–1945.	FIL HIS 502	1	0	2	4
Metodika	2.	Metodika nastave historije 2	FIL HIS 532	4	0	0	5
	3.	Završni diplomski rad	FIL HIS 599	5	0	0	6
Ukupno:				12			15

7. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Stari vijek	1.	Grčka civilizacija	FIL HIS 404	3	1	3	8
Opći predmet	2.	Latinski ili staroslavenski jezik	FIL LAT 100	2	0	1	6
Srednji vijek	3.	Istočno-centralna Evropa (VI–XV st.)	FIL HIS 405	3	1	3	8
Prvi izborni predmet (stari ili srednji vijek)	4.	Dubrovački arhiv	FIL HIS 464a	3	0	2	8
		Iliri i grčki svijet	FIL HIS 464b	3	0	2	8
Drugi izborni predmet (stari ili srednji vijek)	5.	Smrt u srednjem vijeku	FIL HIS 465a	3	0	2	8
		Duhovna kultura Ilira	FIL HIS 465b	3	0	2	8
Ukupno:				20			30

8. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Stari vijek	1.	Rimska civilizacija	FIL HIS 406	3	1	3	8
Opći predmet	2.	Latinski ili staroslavenski jezik	FIL LAT 100	2	0	1	6
Srednji vijek	3.	Srednjovjekovna civilizacija Zapadne Evrope (V–XV st.)	FIL HIS 407	3	1	3	8
Prvi izborni predmet (stari ili srednji vijek)	4.	Bosna i Dubrovnik u srednjem vijeku	FIL HIS 466a	3	0	2	8
		Romanizacija Ilira	FIL HIS 466b	3	0	2	8
Drugi izborni predmet (stari ili srednji vijek)	5.	Odnos crkve i države u srednjem vijeku	FIL HIS 467a	3	0	2	8
		Osnove rimske epigrafike kroz natpise u BiH	FIL HIS 467b	3	0	2	8
Ukupno:				20			30

9. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Stari vijek	1.	Ilirske zemlje u antičko doba	FIL HIS 503	3	1	3	8
Uvod u historijsku nauku	2.	Paleografija	FIL HIS 533	2	0	1	6
Srednji vijek	3.	Bosansko društvo u srednjem vijeku	FIL HIS 513	3	1	3	8
Prvi izborni predmet (stari ili srednji vijek)	4.	Vlasi u srednjovjekovnoj Bosni	FIL HIS 565a	3	0	2	8
		Naselja antičkog Ilirika	FIL HIS 565b	3	0	2	8
Drugi izborni predmet (stari ili srednji vijek)	5.	Stećci	FIL HIS 566a	3	0	2	8
		Ekonomika antičkog Ilirika	FIL HIS 566b	3	0	2	8
Ukupno:				20			30

10. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
	1.	Metodologija istraživačkog rada	FIL HIS 534	2	0	0	4
	2.	Drugi strani jezik*		4	0	0	5
	3.	Završni diplomski rad	FIL HIS 599	0	14	0	21
Ukupno:				20			30

* Drugi se jezik bira u odnosu na odabrani jezik u prethodnim semestrima.

ODSJEK ZA HISTORIJU
JEDNOPREDMETNI STUDIJ HISTORIJE

DRUGI CIKLUS STUDIJA – NAUČNI SMJER (OBLAST OSMANSKI PERIOD – NOVI VIJEK)

7. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Novi vijek	1.	Svjetska historija do 1918. godine	FIL HIS 408	3	1	3	8
Savremeni jezik	2.	Njemački jezik	FIL GER 404	2	0	1	6
		Turski jezik	FIL TUR 406	2	0	1	6
Osmanski period	3.	Historija osmanske kulture i civilizacije	FIL HIS 409	3	1	3	8
Prvi izborni predmet	4.	Velika Britanija i Bosna i Hercegovina u 19. stoljeću	FIL HIS 468a	3	0	2	8
		Vojna organizacija u Osmanskom carstvu	FIL HIS 468b	3	0	2	8
Drugi izborni predmet	5.	Nacionalni mitovi na Balkanu	FIL HIS 469a	3	0	2	8
		Kultura, nauka i umjetnost u 19. stoljeću	FIL HIS 469b	3	0	2	8
Ukupno:				20			30

8. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Novi vijek	1.	Bosanskohercegovačko društvo od kraja 18. st. do 1918.	FIL HIS 414	3	1	3	8
Savremeni jezik	2.	Njemački jezik	FIL GER 405	2	0	1	6
		Turski jezik	FIL TUR 407	2	0	1	6
Osmanski period	3.	Društvo i ekonomija u osmanskoj Bosni od 15. do kraja 18. stoljeća	FIL HIS 415	3	1	3	8
Prvi izborni predmet	4.	Privreda u Bosni i Hercegovini u 19. stoljeću	FIL HIS 469c	3	0	2	8
		Odnosi Osmanskog carstva i Habsburške monarhije do konca 18. stoljeća	FIL HIS 469d	3	0	2	8
Drugi izborni predmet	5.	Identiteti na Balkanu	FIL HIS 470a	3	0	2	8
		Bosna i Hercegovina u vojnoj organizaciji Habsburške monarhije 1878-1918	FIL HIS 470b	3	0	2	8
Ukupno:				20			30

9. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Novi vijek	1.	Savremena svjetska historija	FIL HIS 504	3	1	3	8
Uvod u historijsku nauku	2.	Arhivistika	FIL HIS 535	2	0	1	6
Novi vijek	3.	Savremena historija Bosne i Hercegovine	FIL HIS 515	3	1	3	8
Prvi izborni predmet	4.	Bosna i Hercegovina u međunarodnim odnosima u 19. stoljeću	FIL HIS 567a	3	0	2	8
		Osmanski izvori za historiju Bosne i Hercegovine	FIL HIS 567b	3	0	2	8
Drugi izborni predmet	5.	Politička elita u Bosni i Hercegovini u 20. stoljeću	FIL HIS 568a	3	0	2	8
		Bosna i Hercegovina u međunarodnim odnosima u 20. stoljeću	FIL HIS 568b	3	0	2	8
Ukupno:				20			30

10. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
	1.	Metodologija istraživačkog rada	FIL HIS 534	2	0	0	4
	2.	Drugi strani jezik*		4	0	0	5
	3.	Završni diplomski rad	FIL HIS 599	0	14	0	21
Ukupno:					20		30

* Drugi se jezik bira u odnosu na odabrani jezik u prethodnim semestrima.

Naziv predmeta i šifra: Historija historiografije; FIL HIS 131
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, 2 sata (P), 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Osnovni je zadatak ovoga kolegija sistematizacija znanja i upoznavanje studenata s razvojem historijske misli kako bi oni već na prvoj godini mogli pratiti i kritički promatrati rezultate do kojih je historija došla u svom hodu ka samostalnoj naučnoj disciplini.
Sadržaj predmeta: Osnovni pojmovi u historijskoj nauci. Antička historiografija. Srednjovjekovna historiografija (latinskog Zapada, grčkog Bizanta i arapska). Historiografija od humanizma do neohumanizma (XV–XVIII st.): razvoj historiografije u doba humanizma, reformacije i protureformacije, erudicije i prosvjetiteljstva. Filozofsko shvatanje historije. Tradicionalna historiografija XIX stoljeća: razvoj historiografije u doba romantizma. Historijska škola Leopolda Rankea. Sociološko shvatanje historije. Marksistička historiografija. Historiografija XX stoljeća u Francuskoj, Njemačkoj, Engleskoj i SAD-u, te rusko-sovjetska historiografija XIX i XX stoljeća.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave, kroz aktivno učešće u nastavnom procesu, čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji samo od usmenog dijela.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Gross, M. (1996) <i>Suvremena historiografija, Korijeni, postignuća, traganja</i>. Zagreb.2. Hallet, C. E. (2004) <i>Šta je to povijest</i>. Zagreb.3. Karbonel, Š. O. (1999) <i>Istoriografija</i>. Beograd.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bloch, M. (1970) „Apologija istorijske nauke (Obrana istorije ili zanat istoričara)“. Treći program Radio Beograda. Proljeće 1970. Str. 303–328.2. Brodel, F. (1992) <i>Spisi o istoriji</i>. Beograd.3. Đurđev, B. (2002) <i>Na zastarelim stranputicama</i>. Sarajevo.4. Đurđev, B. (1980) <i>Razvitak čovječanstva i društvo</i>. Novi Sad.5. Mitrović, A. (1991) <i>Raspravljjanje sa Klio, o istoriji, istorijskoj svijesti i istoriografiji</i>. Sarajevo.6. Mitrović, A. (1996) <i>Propitivanje Klio</i>. Beograd.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija Starog Istoka; FIL HIS 101
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, 3 sata (1P + 1V + 1S), 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stiču osnovna znanja iz historije, arheologije i umjetnosti drevnih civilizacija Istoka (Egipat, Mesopotamija, Hetiti, Fenikija, Izrael, Palestina, Persija), od pojave pisma sve do njihovog gašenja.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Upoznavanje s literaturom i njen pregled. Izvorna građa (pisana i materijalna). Opći pojam Starog Istoka, geografski smještaj, regionalna podjela i osnovne karakteristike Starog Istoka. EGIPAT, kalendar, pismo, religija, periodizacija. Tinisko doba. Doba Stare države. Doba Srednje države. XII dinastija i egipatska ekspanzija. Provala Hiksa i oslobođenje od Hiksa. Doba Nove države, oživljavanje egipatskog imperijalizma. Aknaton i vjerska revolucija, vladari ratnici. Doba Saiske države, vladavina stranih dinastija, XXVI dinastija, perzijsko osvajanje. Ekonomika, umjetnost, arhitektura Egipta. MEZOPOTAMIJA. Periodizacija mezopotamske historije. Sumersko doba. Uzdizanje Akada. Starobabilonsko carstvo i Hamurabi. Nastanak i razvitak Asirije. Kultura, pismo, religija, književnost i umjetnost Mezopotamije. HETITI. Kultura Hetita. FENIKIJA i njen doprinos čovječanstvu. IZRAEL i hebrejska religija. PALESTINA. PERZIJA i njeno carstvo.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar, vježbe), kroz aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje), čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog (koji je eliminatoran) i usmenog dijela.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Avdijev, V. I. (1952) <i>Istorija Starog Istoka</i>. Beograd.2. Novak, G. (1967) <i>Egipat</i>. Zagreb.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. <i>Historija čovječanstva</i> (1969). Tom II. Sv. 1–2. Zagreb.2. Kosidovski, Z. (2002) <i>Biblijske legende</i>. Beograd.3. The Times. <i>Atlas svjetske historije</i>.4. Uranić, I. (2002) <i>Stari Egipat</i>. Zagreb.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija stare Grčke; FIL HIS 102
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, 3 sata (1P + 1V + 1S), 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stiču temeljna znanja iz historije, arheologije i umjetnosti stare Grčke od početka 2. milenija prije nove ere do uspostave rimske vlasti na prostorima helenskog svijeta.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Upoznavanje s literaturom. Historijska topografija stare Grčke. Izvorna građa i savremena historiografija. Periodizacija i kronologija grčke historije. Egejski svijet u 3. i 2. mileniju. Minojska civilizacija (pismo, umjetnost, religija, arhitektura). Troja, Mikena (arhitektura, umjetnost, pismo, kultura). Dorska seoba. Homerska Grčka. Grčka u arhajsko doba. Grčka kolonizacija VIII–VI st. pr. n. e. Razvitak Atene do početka V st. pr. n. e. Grčko-perzijski ratovi. Perikle. Peloponeski rat. Grčka u prvoj polovici IV st. pr. n. e. Uspon Makedonije i propast nezavisnosti Grčke. Aleksandar Makedonski i stvaranje helenističkih država. Uzrok i propast nezavisnosti stare Grčke. Aleksandar Makedonski i njegovi ratovi. Ratovi među dijadosima i stvaranje helenističkih država. Država Seleukida. Helenistički Egipat. Makedonija i Grčka.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar, vježbe), kroz aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje), čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog (koji je eliminatoran) i usmenog dijela.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Grevs (1969) <i>Grčki mitovi</i>. Beograd.2. Homer. <i>Ilijada</i>.3. Homer. <i>Odiseja</i>.4. Kreissig (1987) <i>Povijest helenizma</i>. Zagreb.5. Papazoglu, F. (1967) <i>Istorija helenizma</i>. Beograd.6. Papazoglu, F. (1995) <i>Istorija helenizma. Vladavina Aleksandra Velikog – doba dijadoha</i>. Beograd.7. Struve, V. V., Kalistov, D. P. (1959) <i>Stara Grčka</i>. Sarajevo.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Brujić, D. (2002) <i>Vodič kroz svet antike</i>. Beograd.2. Ranović, A. P. (1962) <i>Helenizam i njegova istorijska uloga</i>. Sarajevo.3. <i>Oksfordska istorija Grčke i helenističkog sveta</i> (1999). Beograd.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Arheologija; FIL HIS 132
Semestar, broj časova i bodova: I semestar, 2 sata (P), 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stiču temeljna znanja iz opće arheologije od najranijih perioda postojanja ljudske vrste.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Upoznavanje s literaturom. Pojam arheologije. Metode arheoloških istraživanja. Pomoćne nauke i arheologija. Geološka prošlost zemlje. Podjela kvartarnog doba u Evropi. Razvoj čovjeka. Podjela paleolitika. Paleolitski čovjek. Neandertalac, kromanjonac i druge rase mlađeg paleolitika. Kultura paleolitika i privredni život paleolitskog čovjeka. Duhovni život paleolitskog čovjeka. Paleolitska nalazišta u jugoistočnoj Evropi. Mezolit (epipaleolitik). Epoha neolitika. Materijalna kultura neolitika. Neolitske kulture u Evropi. Duhovna kultura neolita. Pojava metala. Megalitski spomenici bronzanog doba u Evropi. Duhovna kultura bronzanog doba. Željezno doba (Halštat, Laten). Etnički problem starijeg željeznog doba. Antropološka istraživanja. Arheologija Bosne i Hercegovine. Paleolitska nalazišta, neolitska nalazišta, bronzanodopska nalazišta i željeznodopska nalazišta.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji samo od usmenog dijela.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Benac, A., Basler, Đ., Čović, B. (1984) <i>Kulturna istorija BiH</i>. Sarajevo.2. Gavela, B. (1979) <i>Praistorijska arheologija</i>. Sarajevo.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Čović, B. (1976) <i>Od Butmira do Ilira</i>. Sarajevo.2. Imamović, E. (1994) „Prahistorija i antičko doba”. U: <i>Bosna i Hercegovina od najstarijih vremena do kraja II svjetskog rata</i>. Sarajevo.3. Grupa autora (1995) <i>Arheologija</i>. Beograd.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Opća historija ranog srednjeg vijeka (V–XI st.); FIL HIS 103
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar; 4 sata (2P + 1V + 1S); 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stežu osnovna znanja iz povijesti ranog srednjeg vijeka Zapadne Evrope, od kraja Zapadnog rimskog carstva 476. godine do sredine XI st., u vremenu transformacije antičkih u srednjovjekovne društvene strukture.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Periodizacija historije srednjeg vijeka. Velika seoba naroda. Porijeklo naroda, razvoj i pravci kretanja, ustrojstvo država: a) Huni, b) Vizigoti, c) Burgundi, d) Vandali, e) Ostrogoti, f) Langobardi, g) Franci. Franci merovinške epohe. Arapi. Britanija u ranom srednjem vijeku. Bizant VI–XI st. – jedina država dostojna tog imena. Evropa karolinškog doba. Venecija do XII stoljeća. Njemačko carstvo, Italija i pape od IX do XI stoljeća. Normani i njihova ekspanzija. Pojava Mađara u Panoniji i proces stvaranja njihove države. Carstvo i papstvo u XI stoljeću. Odvajanje kršćanskog Zapada od Istoka. Ekonomski razvitak Zapadne Evrope krajem XI st. Feudalno društvo na Zapadu do XI stoljeća. Kultura zapadne Evrope u ranom srednjem vijeku.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanja, seminar i vježbe), kroz aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje), čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Pirenne, H. (1956) <i>Povijest Evrope od seobe naroda do XVI stoljeća</i>. Zagreb.2. Šunjić, M. (2003) <i>Narodi i države u ranom srednjem vijeku</i>. Sarajevo.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bloch, M. (1958) <i>Feudalno društvo</i>. Zagreb.2. Brandt, M. (1980) <i>Srednjovjekovno doba povijesnog razvitka</i>. Zagreb.3. Hiti, F. (1967) <i>Istorija Arapa</i>. Sarajevo.4. Kalmet, J. (1957) <i>Feudalno društvo</i>. Sarajevo.5. Le Goff, J. (1974) <i>Srednjovjekovna civilizacija zapadne Evrope</i>. Beograd.6. Lopez, R. (1978) <i>Rođenje Evrope</i>. Zagreb7. Ostrogorski, G. (1959) <i>Istorija Vizantije</i>. Beograd.8. Šunjić, M. (1980) <i>Hrestomatija izvora za opštu istoriju srednjeg vijeka</i>. Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historijska metodologija; FIL HIS 133
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar; 2 sata (P); 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata s razvojem historijske metode kroz historiju, sa stupnjevima istraživačkog postupka, odnosno o zanatu historičara i općim principima naučnog rada.
Sadržaj predmeta: Pojam historijske metode, tehnike. Historijsko mišljenje i kako se ono gradi. Spoznajni proces u historijskom istraživanju; predmet i sredstva spoznaje. Izvori pozitivnog znanja u historiji sa posebnim osvrtom na historijske izvore: pojam, klasifikacija i kriteriji za klasifikaciju historijskih izvora. Stupnjevi istraživačkog postupka: heuristika, kritika izvora, interpretacija podataka i prezentiranje rezultata. O sintezi kao metodu u historiji. Opći principi naučnog rada.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave kroz aktivno učešće u nastavnom procesu činilo bi 50% ocjene. Ispit se sastoji samo od usmenog dijela.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Đurđev, Đ. (2002) <i>Na zastarelim stranputicama</i>. Sarajevo.2. Gross, M. (1996) <i>Suvremena historiografija</i>. Zagreb.3. Sarić, M. (1989) <i>Opći principi naučnog rada</i>. Beograd.4. Šamić, M. (1990) <i>Kako nastaje naučno djelo, uvođenje u metodologiju i tehniku naučnoistraživačkog rada-opšti pristup</i>. Osmo izdanje. Sarajevo.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Ćirković, S. (2007) O istoriografiji i metodologiji. Beograd.2. Hobsbawm, E. (2002) „Uvod (kako se tradicija izmišlja)”. U: <i>Izmišljanje tradicije</i>. Beograd.3. Šušnjić, Đ. (1999) <i>Metodologija nauke, kritika nauke</i>. Beograd.4. Vujević, M. (1988) <i>Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih nauka</i>. Zagreb.5. Webber, M. (1986) <i>Metodologija društvenih nauka</i>. Zagreb: Globus.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija starog Rima; FIL HIS 104
Semestar, broj časova i bodova: II semestar, 3 sata (1P + 1V + 1S), 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stječu temeljna znanja iz historije, arheologije i umjetnosti starog Rima, odnosno obuhvata vlasti Republike i Imperije od legendarnog osnivanja grada Rima i rane Italije do zvaničnog datuma pada Zapadnog carstva i prerastanja Istočnog carstva u grčko-bizantsko carstvo.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Upoznavanje s literaturom. Historijska topografija Rima, Italije i zemalja obuhvaćenih širenjem Republike i Imperije. Izvorna građa i savremena historiografija. Periodizacija i kronologija rimske historije. Rana Italija, Etrurci i njihova kultura, Grci na tlu Italije, italjski narodi. Rim u doba kraljeva. Doba rane Republike. Pokorenje Italije od strane Rima. Punski ratovi. Ratovi na istoku. Ustanci robova, djelatnost braće Grakh. Kasna Republika Julija Cezara. Oktavijan August i stvaranje Carstva. Cezarova diktatura. Građanski ratovi poslije Cezara. Oktavijan i njegova politička djelatnost. Carevi iz dinastije Julijevaca, Klaudijevaca, Flavijevaca i Antonina. Rimska ekonomika, kultura, religija, umjetnost. Širenje istočnih kultova u I i II st. n. e. i doba ranog kršćanstva. Kasno Rimsko carstvo. 476. god. n. e. i sudbina Zapadnog rimskog carstva.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar, vježbe), kroz aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje), čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog (koji je eliminatoran) i usmenog dijela.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Maškin, N. A. (1951) <i>Istorija Starog Rima</i>. Beograd.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Brujić, D. (2002) <i>Vodič kroz svet antike</i>. Beograd.2. <i>Oksfordska istorija rimskog sveta</i> (1999). Beograd.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija Ilira; FIL HIS 105
Semestar, broj časova i bodova: II semestar, 3 sata (1P + 1V + 1S), 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stječu temeljna znanja iz historije, arheologije i umjetnosti naroda koji pripadaju ilirskoj etničkoj zajednici od početka željeznog doba, odnosno protohistorijskog razdoblja, preko antičkog razdoblja i rimske vladavine do pojave Slavena na granicama ilirskih provincija.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Upoznavanje s literaturom. Historijska topografija ilirskih zemalja. Periodizacija i kronologija razvitka Ilira. Izvorna građa i savremena naučna stajališta po pitanju Ilira. Porijeklo ilirske etničke zajednice i neolitsko i indoevropsko nasljeđe. Grčka kolonizacija na Jadranu. Nastanak i razvitak ilirskih naroda, Autarijati i njihova ekspanzija, invazija Kelta, Ardijejci i „Ilirska država”, Delmati, Japodi, Dardanci, Daorsi, Dezitijati, Mezeji, Breuci. Rimska osvajanja i rimsko prisustvo na ovom prostoru. Ustanak 6–9 god. n. e. Iliri u rimsko doba. Peregrinski <i>civitates</i> -i i municipalna organizacija ilirskih provincija. Romanizacija. Uloga Ilira u Rimskom carstvu. Materijalna kultura i duhovni život Ilira. Ilirski ostaci na Balkanu i propast antičke civilizacije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar, vježbe), kroz aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje), čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog (koji je eliminatoran) i usmenog dijela.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. <i>Kulturna istorija BiH</i> (doba prahistorije i antike) (1966). Sarajevo.2. Stipčević, A. <i>Iliri</i>. Zagreb.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Cabanes, P. (2002) <i>Iliri od Bardileja do Gencija</i>. Zagreb.2. Imamović, E. (1994) „Doba prahistorije i antike”. U: <i>Bosna i Hercegovina od najstarijih vremena do kraja II svjetskog rata</i>. Sarajevo.3. Wilkes, J. J. (2001) <i>Iliri</i>. Split.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Opća historija razvijenog i kasnog srednjeg vijeka (XII–XV st.); FIL HIS 106
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, 4 sata (2P + 1V + 1S), 5 bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stječu osnovna znanja o povijesti Zapadne Evrope u naznačenom razdoblju, obilježenom procesom modernizacije društvenih struktura koje će u tom obliku dočekati sljedeći period modernizacije koncem XVIII stoljeća.
Sadržaj predmeta: Razvoj gradova feudalne Evrope od XI do XV st. Njemačko carstvo poslije borbe za investituru (XII–XIII st.). Križarski ratovi. Francuska od XI do XIII st. Engleska od XI do XIII st. William Osvajač. Trinaesto stoljeće – kulminacija srednjovjekovne Evrope. Četrnaesto stoljeće – vrijeme opadanja i nevolja. Francuska u XIV i XV st. Engleska u XIV i XV st. Njemačko carstvo od XIII do XV st. Italija i papstvo od XIII do XV st. Pape u Avignonu. Zapadna šizma. Španjolska i Portugalija od XI do XV st. Skandinavske zemlje od XI do XV st. Češka i Poljska od XI do XV st. Ruske zemlje od XI do XV st. Venecija od XII do XV. st. Ugarska od XI do XV st. Crkva i hereze na Zapadu od XI do XV. st. Kultura zapadne Evrope od XI do XV st. Preporod u Italiji (XIV–XV st.). Renesansa. Humanizam u Evropi.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar i vježbe), kroz aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje), čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Pirenne, H. (1956) <i>Povijest Evrope od seobe naroda do XVI stoljeća</i>. Zagreb.2. Šunjić, M. (1980) <i>Hrestomatija izvora za opštu istoriju srednjeg vijeka</i>. Sarajevo.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bloch, M. (1958) <i>Feudalno društvo</i>. Zagreb.2. Kalmet, J. (1957) <i>Feudalno društvo</i>. Sarajevo.3. Kulischer, J. (1957) <i>Opća ekonomska povijest</i>. Zagreb.4. Le Goff, J. (1997) <i>Za jedan drugi srednji vek</i>. Novi Sad.5. Le Goff, J. (1998) <i>Civilizacija srednjovjekovnog Zapada</i>. Zagreb6. Lopez, R. (1978) <i>Rođenje Evrope</i>. Zagreb.7. Morton, A. (1955) <i>Istorija Engleske</i>. Sarajevo.8. Peroa – Duse – Latrej (1961) <i>Istorija Francuske I</i>. Beograd.9. Tuchman, B. (1984) <i>Daleko zrcalo (Zlosretno XIV stoljeće)</i>. I–II. Zagreb.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Pomoćne historijske discipline; FIL HIS 134
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar; 2 sata (P); 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj je ovoga kolegija upoznavanje studenata s nastankom i razvojem osnovnih pomoćnih historijskih disciplina i njihovim značajem u istraživačkom radu historičara.
Sadržaj predmeta: Paleografija: nastanak i razvoj. Materijali i pribor za pisanje. Pojava pisma. Latinsko, ćirilsko i glagoljsko pismo. Bosančica. Diplomatika: nastanak i razvoj. Diploma-isprava i njene unutrašnje i vanjske karakteristike (osnovni dijelovi isprave). Podjela isprava po mjestu nastanka i pravnom sadržaju. Falsifikati. Kancelarije i notarijati. Hronologija: osnove izučavanja vremena kroz historiju. Osnovni dijelovi datuma. Određivanje dana u mjesecu (kalende, none, ide). Kontrolni elementi datuma (indikcije, epakte i konkurentne, zlatni broj). Počeci brojanja godina (ere) i počeci novih godina (stilovi). Nastanak i razvoj sfragistike, numizmatike i heraldike s posebnim osvrtom na bosanske pečate, novce i grbove.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave, kroz aktivno učešće u nastavnom procesu, čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji samo od usmenog dijela.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Antoljak, S. (1971) <i>Pomoćne istorijske nauke</i>. Kraljevo.2. Novak, V. (1952) <i>Latinska paleografija</i>. Beograd.3. Stipišić, J. (1972, 1991) <i>Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi</i>. Zagreb.4. Zmajčić, B. (1971) <i>Heraldika, sfragistika, genealogija</i>. Zagreb.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Anđelić, P. (1970) <i>Srednjovjekovni pečati u BiH</i>. Sarajevo.2. Babić, A. (1933) „Kancelarija bosanskih vladara”. U: Kalendar Napredak. Sarajevo. Str. 156–160.3. Mikulić, P. (2000) „Bosanski i humski iluminirani rukopisi”. U: Bosna Franciscana. God. VIII. Br. 13. Sarajevo. Str. 134–176.4. Rački, F. (1890) <i>Stari grb bosanski</i>. Rad JAZU, C. Zagreb.5. Rengjeo, I. (1944) „Novci bosanskih banova i kraljeva”. U: GZM. God. LV. Sarajevo. Str. 237–291.6. Truhelka, Č. (1889) Bosančica. U: GZM. Str. 65–83.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija jugoistočne Evrope u ranom srednjem vijeku; FIL HIS 221
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, 4 sata (2P + 1V + 1S), 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti će steći osnovna znanja i upoznati osnovnu terminologiju koja se tiče historije jugoistočne Evrope u ranom srednjem vijeku. Osim toga, steći će znanja o problemskim istraživanjima i načinima na koje historičari koriste izvore i kako ih tumače.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Karakteristike epohe: vrijeme, prostor, feudalizam, ekonomija, kršćanstvo, kultura i civilizacija. Feudalizam na jugoistoku Evrope: baština i pronija. Doseljavanje Slavena. Odnos Avara i Slavena. Slaveni između Franaka, Bizanta i Mađara. Odnos prema zatečenim stanovnicima. Stvaranje teritorijalnih i političkih organizacija kod Slavena. Društveni odnosi. Kršćanstvo i pismenost na jugoistoku Evrope. Germanizacija. Bogumilstvo u Makedoniji i Bugarskoj. Razvoj ranosrednjovjekovnih slavenskih država. Država karantanskih Slavena. Samuilovo carstvo. Hrvatska država (Trpimirovići). Duklja. Srbija. Bugarska. Bizantska uprava u Dalmaciji. Dolazak Mađara. Slobode dalmatinskih gradova. Kultura i umjetnost ranosrednjovjekovlja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave /predavanje, seminar i vježbe/ (aktivno zalaganje: usmeno i pismeno izlaganje) predstavlja 50% ocjene. Ispit će se sastojati od pismene i usmene provjere znanja. Pismeni dio ispita je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. <i>Historija (Istorija) naroda Jugoslavije I</i> (1953). Zagreb (Beograd).2. Kurtović, E. (2008) <i>Historija jugoistočne Evrope u ranom srednjem vijeku</i> (skripta).3. Raukar, T. (1997) <i>Hrvatsko srednjovjekovlje</i>. Zagreb.4. Živković, T. (2002) <i>Južni Sloveni pod vizantijskom vlašću (600-1025)</i>. Beograd.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Ćirković, S. (1995) <i>Srbi u srednjem veku</i>. Beograd.2. Frensis, K. (1989) <i>Sloveni</i>. I-II. Beograd.3. <i>Istorija Crne Gore I</i> (1967). Titograd.4. <i>Istorija makedonskog naroda I</i> (1970). Skopje.5. Kos, M. (1960) <i>Istorija Slovenaca</i>. Beograd.6. Voje, I. (1994) <i>Nemirni Balkan</i>. Ljubljana.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosna u ranom srednjem vijeku; FIL HIS 211
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, 4 sata (2P + 1V + 1S), 7 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti bi trebali steći temeljna znanja i ovladati osnovnim pojmovima iz ranosrednjovjekovne bosanske historije, koje bi mogli primjenjivati u svom budućem radu te se osposobiti za kritičko vrednovanje historiografskih rezultata.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Posebnosti bosanske ranosrednjovjekovne historije s obzirom na pojavu imena, prostor. Doseljavanje Avara i Slavena, njihov odnos prema zatečenom stanovništvu, te odnos Avara i Slavena, nastanak bosanske države, odnosi sa susjednim južnoslavenskim državama. Kratak pregled historije onih krajeva koji su kasnije postali dijelom srednjovjekovne bosanske države, a do tada su se razvijali u sastavu susjedne hrvatske i srpske države (npr. Zahumlje, Travunija, Paganija). Prelamanje zapadnih i istočnih utjecaja u Bosni u vjerskom i kulturnom životu (kršćanstvo, Bosanska biskupija). Bosna u bizantskoj i ugarskoj balkanskoj politici, otvaranje Bosne dubrovačkim trgovcima, pojava dualističke hereze i pokušaji njezina suzbijanja. Bosna između Ugarske i Rimske kurije u XIII st. te u vlasti bibrirskih knezova.
Preduvjeti za opis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar, i vježbe), kroz aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje), čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Pismeni dio ispita je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Ćirković, S. (1964) <i>Istorija srednjovjekovne bosanske države</i>. Beograd.2. Klaić, N. (1994) <i>Srednjovjekovna Bosna</i>. Zagreb.3. <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast</i> (prilog N. Miletić) (1984). Sarajevo.4. Šidak, J. (1975) <i>Studije o „Crkvi bosanskoj” i bogumilstvu</i>. Zagreb.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Grafenauer, B. (1952) „Prilog kritici izvještaja Konstantina Porfirogeneta o doseljenju Hrvata”. U: <i>Historijski zbornik</i>. V/1-2. Zagreb. Str. 1–56.2. Kovačević-Kojić, D. (1978) <i>Gradska naselja srednjovjekovne bosanske države</i>. Sarajevo. Str. 17–27.3. Tošić, Đ. (1998) <i>Trebinjska oblast u srednjem vijeku</i>. Beograd.4. Trpković, V. (1964) „Humaska zemlja”. U: <i>Zbornik Filozofskog fakulteta</i>. VIII/1. Beograd. Str. 225–260.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija jugoistočne Evrope u osmanskome periodu (do 1606); FIL HIS 222
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, 4 sata (1P + 2V + 1S), 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj je predmeta upoznati studente s najvažnijim procesima koji su uticali na nastanak i razvoj osmanske države i društva, te s njihovim uticajem na stanovništvo zemalja jugoistočne Evrope koje je došlo pod sultanovu vlast. Posebno će se u toku predavanja naglasak staviti na uzroke i posljedice ovakvog stanja. Pojedina će se pitanja dopunjavati kroz seminarsku nastavu, gdje će se studenti osposobljavati za samostalan rad s izvornom građom i stručnom literaturom. U okviru seminarske nastave, studenti će učiti da sami, pismeno i usmeno, izlažu temu za koju su se opredijelili.
Sadržaj predmeta: Studenti će se upoznati sa značajem ovog predmeta u kompleksu historije zemalja jugoistočne Evrope, te sa unutrašnjim i vanjskim faktorima koji su uticali na nastanak i razvoj osmanskog društva. U sklopu toga, obratit će se pažnja na uticaj Seldžučkog i Bizantskog carstva i pojedinih njihovih institucija koje su Osmanlije prihvatile i modifikovale u svom timarskom sistemu. Posebna će se izlaganja odnositi na društveno, vojno, privredno i kulturno stanje osmanske države. Uporedo s prikazom stanja na tlu Male Azije, kroz predavanja će se studenti upoznati i s teritorijalnim širenjem vlasti osmanskih sultana do druge polovine XV stoljeća. U sklopu toga, tematski i hronološki će se prikazati širenje osmanske vlasti na prostorima srednjovjekovne Bugarske, Trakije, Peloponeza i drugih dijelova današnje Grčke, te albanskih plemena, ustanak Skender-bega Kastriota, osvajanje srednjovjekovne srpske države, Vlaške, Moldavije, te Ugarskoga kraljevstva. Sve će to biti povezano s praćenjem događaja na tlu Anadolije i s ratovanjem Osmanlija sa anadolskim begovima. Posebno će se predavati prerastanje Osmanskog carstva u regionalnu silu, te osvajanja i teritorijalne promjene u Osmanskom carstvu do mira u Žitvatoroku 1606. godine. U ovom vremenskom okviru obrađivat će se i uvođenje osmanskog državnog i društveno-ekonomskog sistema, razvoj klasičnih institucija, te uticaj osmanske vladavine na konfesionalnu i kulturnu komponentu i položaj stanovništva u zauzetim zemljama.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Ispit se sastoji iz pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran. Aktivno sudjelovanje u nastavnim procesima, kroz usmeno i pismeno izlaganje, čini 50 % ocjene.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. <i>Historija naroda Jugoslavije II</i> (1959). Zagreb.2. <i>Historija osmanske države i civilizacije</i> (prir. E. Ihsanoglu) (2004). Sarajevo.3. Inaldžik, H. (1974, 2002) <i>Osmansko carstvo, klasično doba 1300-1600</i>. Beograd. Zagreb.4. <i>Istorija Osmanskog carstva</i> (prir. R. Mantran) (2002). Beograd.5. Koprulu, F. (1955) <i>Porijeklo Osmanske carevine</i>. Sarajevo.6. Matuz, J. (1992) <i>Osmansko carstvo</i>. Zagreb.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija Bosne u osmanskom periodu (do 1580); FIL HIS 212
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, 4 sata (2P + 1V + 1S), 7 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj je predmeta upoznati studenta sa stanjem i prilikama u posljednjim decenijama srednjovjekovne Kraljevine Bosne, te uzrocima njenog nestanka i dolaska pod sultanovu vlast. Također, studentima će se ukazati na određene specifičnosti nove osmanske uprave i njenih institucija. Sve to bit će kroz nastavu izvedeno uz poređenje s drugim sredinama i ukazivanjem na sve uzročno-posljedične pojave. Studenti će se kroz predavanja i seminarski rad nastojati osposobiti za samostalno kritičko vrednovanje historiografije Bosne osmanskog perioda.
Sadržaj predmeta: Ovaj predmet obuhvata period od prvih akindžijskih upada na teritoriju Kraljevine Bosne 1386. godine, pa do osnivanja posebne osmanske pokrajine poznate pod imenom Bosanski ejalet (1580). U toku predavanja studenti će se upoznati sa osmanskim osvajačkom taktikom, mjestom i ulogom skopskoga krajišta u osmanskome osvajanju Bosne, s bosanskim krajištem, te ulogom Isa-bega Ishakovića u svim tim historijskim dešavanjima. Posebno će se govoriti o vremenu nestanka srednjovjekovne bosanske države 1463. godine, o političkoj, zakonodavnoj, ekonomskoj i kulturnoj djelatnosti u vrijeme sultana Mehmedu II Fatihu, o formiranju bosanskog, a kasnije hercegovačkog, zborničkog i drugih sandžaka, o formiranju jajačke i srebreničke banovine, te uspostavljanju osmanskog timarskog sistema u Bosni. U toku predavanja bit će više riječi o prilikama u Bosni za vrijeme uprave Gazi Husrev-bega, Ferhad-paše Sokolovića i drugih ličnosti koje su doprinijele razvoju Sarajeva, Banja Luke i drugih urbanih mjesta. Dužna pažnja poklonit će se cjelokupnoj društvenoj, vojnoj, privrednoj djelatnosti i aktivnosti, kao i migracionim kretanjima, te konfesionalnoj promjeni domaćeg stanovništva. U okviru toga bit će više riječi i o Vlasima i njihovoj organizaciji.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Ispit se sastoji iz pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran. Aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu, kroz usmeno i pismeno izlaganje, čini 50 % ocjene.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Aličić, A. (1996) <i>Pokret za autonomiju Bosne od 1831 do 1832</i>. Sarajevo.2. Grupa autora (1998) <i>BiH od najstarijih vremena do kraja drugog svjetskog rata</i>. Sarajevo.3. Handžić, A. (1994) <i>Studije o Bosni</i>. Istanbul.4. Kreševljaković, H. (1991) <i>Izabrana djela I-IV</i>. Sarajevo.5. Muvekit, S. S. H. (1999) <i>Povijest Bosne 1</i>. Sarajevo.6. Šabanović, H. (1982) <i>Bosanski pašaluk</i>. Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija jugoistočne Evrope u razvijenom srednjem vijeku; FIL HIS 223
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, 3 sata (1P + 1V + 1S), 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti će steći osnovna znanja i upoznati osnovnu terminologiju koja se odnosi na historiju jugoistočne Evrope u razvijenom srednjem vijeku, te znanja o problemskim istraživanjima i načinima na koje historičari koriste izvore i kako ih tumače.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Slovenačke zemlje u razvijenom srednjem vijeku. Razvoj gradova. Hrvatska: Hrvatska pod Arpadovićima i Anžuvincima. Razvoj dalmatinskih gradova. Mletačka vlast u Dalmaciji. Istra i Slavonija. Ekonomija. Društveni odnosi. Dubrovnik: postanak i razvoj, državno i društveno uređenje, dubrovačko posredništvo između zaleđa i Evrope. Srbija Nemanjića. Crkveno i državno osamostaljivanje. Raspad Srpskog carstva. Despotovina Lazarevića i Brankovića između Mađara i Osmanlija. Ekonomija (rudarstvo) i razvoj gradova. Društvena hijerarhija. Zeta pod Nemanjićima i Balšićima. Ekonomija. Makedonija i Bugarska između Srbije, Bizanta i Osmanskog carstva. Albanija u srednjem vijeku. Kultura i umjetnost u razvijenom srednjem vijeku. Pad srednjovjekovnih država pod osmansku vlast.
Preuvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave /predavanje, seminar i vježbe/ (aktivno zalaganje: usmeno i pismeno izlaganje) predstavlja 50% ocjene. Ispit će se sastojati od pismene i usmene provjere znanja. Pismeni dio ispita je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Ćirković, S. (1995) <i>Srbi u srednjem veku</i>. Beograd.2. Raukar, T. (1997) <i>Hrvatsko srednjovjekovlje</i>. Zagreb3. Voje, I. (1994) <i>Nemirni Balkan</i>. Ljubljana.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Foretić, V. (1980) <i>Povijest Dubrovnika do 1808., I</i>. Dubrovnik.2. <i>Istorija Crne Gore II/1-2</i> (1967). Titograd.3. Kos, M. (1960) <i>Istorija Slovenaca</i>. Beograd.4. Šunjić, M. (1967) <i>Dalmacija u XV stoljeću</i>. Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosna u razvijenom srednjem vijeku; FIL HIS 213
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, 3 sata (1P + 1V + 1S), 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti bi trebali steći temeljna znanja i ovladati osnovnim pojmovima iz bosanske historije razvijenog srednjeg vijeka kako bi ista mogli primjenjivati u svom budućem radu te se osposobiti za kritičko vrednovanje historiografskih rezultata.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Osamostaljivanje Bosne nakon pada Mladina II. Banovanje Stjepana II, odnos s Ugarskom, teritorijalno širenje, privredni razvoj zemlje, rudarstvo i trgovina, stranci u Bosni, dolazak franjevaca, prvi samostani, crkvene prilike, djelovanje Crkve bosanske. Tvrtko, ban i kralj, odnos s vlastelom, s Ugarskom, jačanje zemlje, Bosna i prilike u susjedstvu, osvajanja u Podrinju i Dalmaciji, stjecanje kraljevskog naslova. Bosna slabih vladara i moćnih oblasnih gospodara, ugarske pretenzije i rastuća osmanska opasnost, unutrašnji razdori, traženje vanjske pomoći i neuspjeli pokušaji spašavanja zemlje, svečana kraljevska krunidba 1461. i neizbježni slom 1463. godine. Mjesto Bosne u tokovima tadašnje evropske stvarnosti i uloga koju u sudaru s nadmoćnijom silom nije mogla dugo igrati.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar, i vježbe), kroz aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje), čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Pismeni dio ispita je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Ćirković, S. (1964) <i>Istorija srednjovekovne bosanske države</i>. Beograd.2. Kovačević-Kojić, D. (1978) <i>Gradska naselja srednjovekovne bosanske države</i>. Sarajevo.3. Šidak, J. (1975) <i>Studije o „Crkvi bosanskoj“ i bogumilstvu</i>. Zagreb.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Anđelić, P. (1973) <i>Bobovac i Kraljeva Sutjeska</i>. Sarajevo.2. Ćirković, S. (1974) „Rusaška gospoda”. U: <i>Istorijski časopis</i>. 21. Beograd. Str. 5–17.3. Dinić, M. J. (1955) <i>Državni sabor srednjovekovne Bosne</i>. Beograd.4. Kovačević, D. (1961) <i>Trgovina u srednjovekovnoj Bosni</i>. Sarajevo.5. <i>Povijest Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do 1463</i> (1991). Sarajevo.6. Živković, P. (1981) <i>Tvrtko II Tvrtković</i>. Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija jugoistočne Evrope u osmanskom periodu (1606–1791); FIL HIS 224
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, 3 sata (1P + 1V + 1S), 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Osnovni je cilj ovog predmeta upoznati studente s najvažnijim historijskim događanjima u zemljama jugoistočne Evrope koje su bile pod osmanskom vlašću .
Sadržaj predmeta: Studenti će se upoznati s društveno-ekonomskim i kulturnim prilikama na jugoistoku Evrope u XVI i XVII stoljeću, pri čemu će se posebna pažnja posvetiti uzrocima i manifestiranju krize u Carstvu, ratovima koji su vođeni u XVII i XVIII stoljeću, te odlukama, značaju i posljedicama zaključenih mirovnih ugovora. Sve će to biti praćeno prezentiranjem uticaja susjednih, prije svega evropskih zemalja toga vremena na nastalo stanje u osmanskoj državi i društvu. Posebno će se govoriti o položaju naroda jugoistočne Evrope koji su se nalazili pod osmanskom upravom. U okviru ovog predmeta obrađivat će se i organiziranje Vojne krajine i prilike u zemljama jugoistočne Evrope koje su se nalazile u sastavu Mletačke republike i Habsburške monarhije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Ispit se sastoji iz pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran. Redovno pohađanje nastave uvjet je da se pristupi ispitu, a aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu, kroz usmeno i pismeno izlaganje, čini 50 % ocjene.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Alajbegović Pečevića, I. (2000) <i>Historija 1520-1640</i>. Knj. II. Sarajevo.2. <i>Historija naroda Jugoslavije II</i> (1959, 1960). Zagreb. Beograd.3. <i>Historija osmanske države i civilizacije</i> (prir. E. Ihsanoglu) (2004). Sarajevo.4. <i>Istorija Osmanskog carstva</i> (prir. R. Mantran) (2002). Beograd.5. Matuz, J. (1992) <i>Osmansko carstvo</i>. Zagreb.6. Pelidija, E. (1989) <i>Bosanski ejalet od Karlovačkog do Požarevačkog mira (1699-1718)</i>. Sarajevo.7. Sućeska, A. (1965) <i>Ajani, prilog izučavanju lokalne vlasti u našim zemljama za vrijeme Turaka</i>. Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosanski ejalet (1580–1791); FIL HIS 214
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, 3 sata (1P + 1V + 1S), 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata s najznačajnijim procesima koji su uticali na osobnosti Bosne osmanskog perioda. Time će biti u prilici da vide u čemu je sličnost, a u čemu posebnost teritorija koje su stoljećima bile poznate pod imenom Bosanski ejalet s drugim današnjim zemljama koje su također bile pod sultanovim ili suverenitetom austrijskog cara ili mletačkog dužda, što se sve tiče širih prostora.
Sadržaj predmeta: U toku predavanja obrađivat će se historija Bosanskog ejaleta od njegovog nastanka, 1580. godine, do sklapanja Svištovskog mira 1791. godine. Zbog svog geostrateškog položaja, to je vrijeme kada ova osmanska pokrajina ima značajnu ulogu u odbrani granica evropskog dijela Carstva. Zbog toga je potrebno ukazati na mjesto i značaj vojnog i društveno-ekonomskog faktora. Pored do tada poznatih vojnih redova, posebna pažnja poklonit će se mjestu i ulozi kapetana i kapetanija, te ajana, koji skupa predstavljaju vodeću elitu bosanskog društva. Uporedo s tim, studenti će se kroz predavanja i seminarski rad upoznati s novonastalim administrativnim promjenama, kako u nastanku novih sandžaka, tako i u njihovom ukidanju ili teritorijalnom smanjenju poslije ratova iz posljednjih decenija XVII, te tokom cijelog XVIII stoljeća. Posebna pažnja poklonit će se odžakluk timarima i njihovom značaju za Bosanski ejalet. Oni će imati direktnog odraza i na društvenu diferencijaciju. U sklopu toga bit će više riječi o procesu čiflučenja na tlu Bosanskog ejaleta, o odnosu sela i grada, te o nastanku novih urbanih sredina. Posebno mjesto posvetit će se vakufu i drugim vidovima zaklade. Također, bit će obrađeni ratovi koji su se vodili na ovome tlu, te mirovni ugovori u onim tačkama koje se direktno odnose na Bosnu. Slabljenje timarskog sistema, bune i neredi koji su bili prisutni tokom XVII i XVIII stoljeća, obrazovni i kulturni život, te migraciona kretanja i konfesionalni odnosi obuhvataju posebne tematske cjeline u ovom predmetu. Sve će se to povezati i s privrednim prilikama ovoga perioda.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Ispit se sastoji iz pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran. Redovno pohađanje nastave uvjet je da se pristupi ispitu, a aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu, kroz usmeno i pismeno izlaganje, čini 50 % ocjene.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Aličić, A. (1996) <i>Pokret za autonomiju Bosne od 1831. do 1832.</i> Sarajevo.2. Filipović, N. (1955) „Odžakluk timari”. U: POF V.3. Grupa autora (1998) <i>BiH od najstarijih vremena do kraja drugog svjetskog rata.</i> Sarajevo.4. Imamović, M. (1997) <i>Historija Bošnjaka.</i> Sarajevo.5. Kasumović, I. (1999) <i>Školstvo i obrazovanje u bosanskom ejaletu za vrijeme osmanske uprave.</i> Mostar.6. Kreševljaković, H. (1991) <i>Izabrana djela I-IV.</i> Sarajevo.7. Pelidija, E. (2003) <i>Banjalučki boj 1737. - uzroci i posljedice.</i> Sarajevo.8. Sućeska, A. (1965) <i>Ajani, prilog izučavanju lokalne vlasti u našim zemljama za vrijeme Turaka.</i> Sarajevo.9. Šabanović, H. (1982) <i>Bosanski pašaluk.</i> Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Evropska i svjetska historija ranog novog vijeka (1500–1789); FIL HIS 201
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, 4 sata (2P + 1V + 1S), 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studente treba upoznati sa osnovnim pojmovima koji su vezani za period ranog novog vijeka, a bez kojih se ne bi moglo shvatiti gradivo s kojim će se upoznati u toku studija. Shvatanja evropskih i svjetskih historijskih dešavanja olakšat će studentima uočavanje i razumijevanje takvih ili sličnih pojava u nacionalnoj historiji, te ih usmjeriti na komparativni pristup određenim historijskim subjektima.
Sadržaj predmeta: Nakon što se studenti upoznaju s temama koje će slušati u toku predavanja i na seminarima, predstavlja im se popis izvora i literature koje će biti dužni koristiti u toku nastave i za ispite. Potom će se upoznati s temama koje će se obrađivati u sklopu ovog predmeta – pojam humanizma i renesanse (definicija pojma, najveći stvaraoci ovog perioda u Evropi, evropski centri rane i kasne renesanse); doba velikih geografskih otkrića (preduslovi, prva otkrića, hronološki pregled otkrića, otkrivene civilizacije, posljedice otkrića); pojava reformacije (glavni predstavnici, tok i pravac širenja protestantske misli, vjerski sukobi, period vjerske tolerancije); Tridesetogodišnji rat (uzroci, povod, tok, zaključenje Vestfalskog mira, rat Španije i Francuske i okončanje istog); ratovi za dinastička nasljeđa (uzroci, povod, tok i završetak rata za špansko, poljsko, austrijsko i bavarsko nasljeđe, posljedice); doba prosvijećenosti (filozofska misao, najveći predstavnici, pojava „enciklopedista”, put ka revoluciji); privreda i društvo Evrope u ovom periodu (kratak presjek kroz ovaj period i komparacija između pojedinih evropskih zemalja); američki rat za nezavisnost. Studenti će se sa spomenutim temama upoznati i preko izvora i preko literature
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Polaže se pismeni i usmeni dio ispita. Pored toga, u ocjenu će se uračunati i aktivnost studenta za vrijeme nastave (usmena aktivnost, pisanje radova na date teme). Angažman u toku nastave čini 50 % ocjene. Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Anderson, M. S. (2002) <i>Evropa u XVIII veku</i>. Beograd: Clio.2. Kenigsberger, H., Mouz, Dž., Boulter, Dž. (2002) <i>Evropa u šesnaestom veku</i>. Beograd: Clio.3. Penington, D. H. (2002) <i>Evropa u sedamnaestom veku</i>. Beograd: Clio.4. <i>Povijest svijeta, II</i> (2005). Split: Marjantisak.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Evropska i svjetska historija novog vijeka (1789–1918); FIL HIS 301
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, 4 sata (2P + 1V + 1S), 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studente treba upoznati sa osnovnim pojmovima koji se odnose na period dugog devetnaestog stoljeća, bez kojih se ne bi moglo shvatiti gradivo s kojim će se studenti upoznati u nastavku studija. Shvatanja evropskih i svjetskih historijskih dešavanja olakšat će studentima uočavanje i razumijevanje takvih ili sličnih pojava u nacionalnoj historiji, te ih usmjeriti na komparativni pristup određenim historijskim subjektima.
Sadržaj predmeta: Nakon što se studenti upoznaju s temama koje će slušati u toku predavanja i na seminarima, predstavlja im se popis izvora i literature koje će biti dužni koristiti u toku nastave i za ispite. Potom će se upoznati s temama koje će se obrađivati u sklopu ovog predmeta: francuska građanska revolucija (stanje u Francuskoj pred revoluciju, izbijanje i prvi dani revolucije, periodizacija francuske revolucije, osnovna obilježja svakog od perioda spomenutih u periodizaciji); Napoleonovo preoblikovanje Evrope (Napoleonova uloga u revoluciji, Napoleonovi ratovi, nova slika Evrope, kraj Napoleonovog napredovanja i pad); Bečki kongres (povod sazivanju istog, zemlje učesnice, glavne odredbe kongresa i slika Evrope nakon što je kongres zaključen); doba revolucionarnih previranja (uzroci, povodi i posljedice revolucija u Evropi 1830. i 1848. godine), ujedinjenje Italije i Njemačke (upoznavanje sa uslovima koji su vladali u ovim podijeljenim zemljama u prvoj polovici 19. st., tok ujedinjenja i nova slika Evrope); Istočno pitanje (glavni problemi koji se javljaju na Istoku od mira u Kučuk Kajnardži 1774. do Berlinskoga kongresa 1878. godine s posebnim osvrtom na Pariski kongres); stvaranje različitih saveza u Evropi i krize pred I svjetski rat; I svjetski rat, izvanevropski svijet; privreda, društvo i kultura u ovom periodu.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Polaže se pismeni i usmeni dio ispita. Pored toga, u ocjenu će se uračunati i aktivnost studenta za vrijeme nastave (usmena aktivnost, pisanje radova na date teme). Anagažman u toku nastave čini 50 % ocjene. Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Herder, H. (2003) <i>Evropa u devetnaestom veku</i>. Beograd.2. Popov, Č. (1989) <i>Građanska Evropa, I-II</i>. Novi Sad.3. <i>Povijest čovječanstva. XIX stoljeće</i>. I-IV (1976). Zagreb: Naprijed.4. Tejlor, A. J. P. (1968) <i>Borba za prevlast u Evropi 1848.-1914</i>. Beograd.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Jugoistočna Evropa od kraja XVIII st. do 1878. godine; FIL HIS 321
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, 2 sata (1P + 1V), 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti bi trebali steći temeljna znanja i ovladati osnovnim pojmovima iz historije jugoistočne Evrope od konca XVIII stoljeća do 1878. godine kako bi ista mogli primjenjivati u svom budućem radu te se time ujedno osposobiti za kritičko vrednovanje historiografskih rezultata.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Karakteristike historijskog razvoja naroda jugoistočne Evrope u XIX stoljeću s posebnim akcentom na južnoslavenske narode. Politička karta, stanovništvo, socijalna, etnička i vjerska struktura, karakteristike agrarnih društava i industrijska revolucija, razvoj saobraćaja. Modernizacijski procesi i njihovi dometi. Nastanak buržoazije i radničke klase. Nacionalni pokreti i njihove karakteristike. Pojava novih ideologija i pokreta, formiranje političkih partija. Obrazovanje, nauka i kultura. Svakodnevni život. Događaji u jugoistočnoj Evropi u doba istočne krize 1875–1878. San-Stefanski ugovor i Berlinski kongres i njihove posljedice na jugoistoku Evrope.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar i vježbe), kroz aktivno učešće u nastavnim procesima (usmeno i pismeno izlaganje), čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Gestrin, F., Melik, V. (1979) <i>Istorija Slovenaca od kraja XVIII stoljeća do 1918</i>. Sarajevo.2. <i>Istorija Jugoslavije</i> (1971). Beograd.3. <i>Istorija makedonskog naroda</i>. II. (1970). Beograd.4. <i>Istorija srpskog naroda</i>. V/1-2. (1981). Beograd.5. Mazower, M. (2003) <i>Balkan, kratka povijest</i>. Zagreb.6. <i>Povijest hrvatskog naroda od 1860. do 1914</i>. (1968). Zagreb.7. Šidak, J. (1989) <i>Hrvatski narodni preporod - Ilirski pokret</i>. Zagreb.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija Bosne i Hercegovine od 1791. do 1878. godine; FIL HIS 311
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, 4 sata (1P + 1V + 1S), 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti bi trebali steći temeljna znanja i ovladati osnovnim pojmovima iz historije Bosne i Hercegovine od mira u Svištovu do Berlinskoga kongresa kako bi ista mogli primjenjivati u svom budućem radu te se time ujedno osposobiti za kritičko vrednovanje historiografskih rezultata.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Administrativno- teritorijalna podjela Bosanskog ejaleta (vilajeta). Promjene upravne podjele u toku XIX stoljeća. Bosanskohercegovačko društvo XIX stoljeća. Vjerska, etnička i socijalna struktura stanovništva. Svakodnevni život. Provođenje osmanskih reformi u oblasti vojske, administracije i sudstva. Pokret za autonomiju Bosne. Hercegovina pod upravom Ali-paše Rizvanbegovića (Stočevića). Proglašenje Hatišerifa od Gilhane – ukidanje timarsko-spahijskog sistema. Vojna intervencija Porte u Bosni pod vodstvom Omer-paše Latasa. Reorganizacija uprave. Ukidanje institucija osmanskog feudalizma – spahija i esnafa. Provođenje osmanskih reformi pod rukovodstvom Topal Osman-paše. Zavođenje vojne obaveze. Karakteristike seljačkih nemira. Privredni razvoj Bosne i Hercegovine. Zemljoradnja, stočarstvo. Gradovi i gradska privreda – trgovina, zanatstvo. Eksploatacija šuma. Začeci kapitalističkih društvenih odnosa u Bosni i Hercegovini. Poreski sistem. Agrarno zakonodavstvo (Ramazanski zakon i Saferska naredba). Strani kapital. Nastanak građanske klase. Razvoj manufakturne proizvodnje. Interesovanje velikih sila za Bosnu i Hercegovinu i otvaranje konzulata. Ustanak u Hercegovini i Bosni (1875–1878) i njegovo prerastanje u Istočnu krizu. Socijalni i politički programi ustanaka. Angažovanje Srbije i Crne Gore u ustanku i njihov odnos prema Bosni i Hercegovini. Kulturno-prosvjetni razvoj Bosne i Hercegovine u XIX stoljeću. Razvoj školstva. Pojava i razvoj štampe. Počeci nacionalnih pokreta. Tekovine osmanske vladavine u Bosni i Hercegovini.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar i vježbe), kroz aktivno učešće u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje), čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Aličić, A. S. (1983) <i>Uređenje Bosanskog ejaleta od 1789. do 1878. godine</i>. Sarajevo.2. Aličić, A. S. (1996) <i>Pokret za autonomiju Bosne od 1831. do 1832. godine</i>. Sarajevo.3. Hadžibegović, I. (1980) <i>Postanak radničke klase u Bosni i Hercegovini i njen razvoj do 1914. godine</i>. Sarajevo.4. Kapidžić, H. (2001) <i>Ali-paša Rizvanbegović i njegovo doba</i>. Sarajevo.5. Tepić, I. (1988) <i>BiH u ruskim izvorima (1856-1878)</i>. Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija Bosne i Hercegovine 1918–1945; FIL HIS 312
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, 3 sata (1P + 1V + 1S), 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje s glavnim problemima položaja i razvoja Bosne i Hercegovine od sloma Austro-Ugarske do kraja Drugoga svjetskog rata 1945. godine. U fokusu će biti specifičnosti razvoja Bosne i Hercegovine u jugoslavenskom državnom okviru i u okviru NDH, uz isticanje posebnosti u političkom, društvenom i kulturnom razvoju.
Sadržaj predmeta: Predavanja će se fokusirati na teme koje ukazuju na specifičnosti razvoja Bosne i Hercegovine u okvirima Jugoslavije i NDH do kraja Drugoga svjetskog rata (karakteristike političkog života u Bosni i Hercegovini u doba Kraljevine Jugoslavije; stanovništvo; razvoj društva – agrarni odnosi i razvoj privrede; položaj BiH u okviru NDH; obnova državnosti tokom rata; materijalne i ljudske žrtve 1941–1945; vjerske zajednice od 1918. do 1945. godine; razvoj obrazovanja, nauke i kulture).
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Nastavnik će kontinuirano pratiti rad i angažiranje studenata. Redovno pohađanje i aktivno učešće na predavanjima, seminarima i vježbama donosi 50% ocjene. Na kraju semestra predviđa se pismena i usmena provjera znanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. <i>Bosna i Hercegovina od najstarijih vremena do kraja Drugog svjetskog rata</i> (1994). Sarajevo. (21998, str. 299–384)2. Malcolm, N. (1995) <i>Povijest Bosne – kratki pregled</i>. Zagreb – Sarajevo.3. Papić, M. (1984) <i>Školstvo u Bosni i Hercegovini 1918.-1941</i>. Sarajevo.4. Redžić, E. (1995) <i>Bosna i Hercegovina u Drugom svjetskom ratu</i>. Sarajevo.5. Zovko, Lj. (1990) <i>Bosna i Hercegovina 1918.-1943., državno-pravni položaj</i>. Mostar

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija jugoistočne Evrope 1918–1945; FIL HIS 322
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, 3 sata (2P + 1S), 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje s glavnim fenomenima i društvenim procesima na prostoru jugoistočne Evrope u prvoj polovici 20. stoljeća.
Sadržaj predmeta: Predavanja će obuhvatiti obradu ključnih pitanja razvoja u prvoj polovici 20. stoljeća: raspad dviju imperija (Osmanskoga carstva i Austro-Ugarske monarhije) i stvaranje novih država u jugoistočnoj Evropi; politički odnosi i društveni razvoj u pojedinim državama, s fokusom na jugoslavenski prostor; razvoj stanovništva (nacionalna, vjerska i socijalna struktura – sličnosti i razlike u pojedinim zemljama jugoistočne Evrope). Politički odnosi između zemalja jugoistočne Evrope: kontakti i problemi (pitanje Kosova i Makedonije); značaj jugoistočne Evrope u širem kontekstu evropske politike; pokušaji stvaranja saveza balkanskih zemalja: Mala Antanta i Balkanski sporazum; jugoistočna Evropa u Drugom svjetskom ratu: sudbina pojedinih zemalja, sa akcentom na jugoslavenski prostor.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Nastavnik će kontinuirano pratiti rad i angažiranje studenata. Redovno pohađanje i aktivno učešće na predavanjima, seminarima i vježbama donosi 50% ocjene. Na kraju semestra predviđa se pismena i usmena provjera znanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Krizman, B. (1975) <i>Vanjska politika jugoslavenske države 1918–1941. Diplomatsko-historijski pregled.</i> Zagreb.2. Mazower, M. (2003) <i>Balkan. Kratka povijest.</i> Zagreb.3. Pavlović, S. K. (1999) <i>Istorija Balkana 1804-1945.</i> Beograd. (2004², str. 336–524)4. Petranović, B. (1988) <i>Istorija Jugoslavije 1918-1988.</i> Knjiga I i knjiga II. Beograd.5. Todorova, M. (1999) <i>Imaginarni Balkan.</i> Beograd.6. Tomasevich, J. (1979) <i>Četnici u Drugom svjetskom ratu 1941–1945.</i> Zagreb.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Evropska i svjetska savremena historija (1918–2000); FIL HIS 302
Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, 4 sata (2P + 1V + 1S), 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studente treba upoznati sa osnovnim pojmovima koji su vezani za period savremene historije, a bez kojih se ne bi moglo shvatiti gradivo s kojim će se studenti upoznati u nastavku studija. Shvatanja evropskih i svjetskih historijskih zbivanja olakšat će studentima uočavanje i razumijevanje takvih ili sličnih pojava u nacionalnoj historiji, te ih usmjeriti na komparativni pristup određenim historijskim subjektima.
Sadržaj predmeta: Nakon što se studenti upoznaju s temama koje će slušati u toku predavanja i na seminarima, predstavlja im se popis izvora i literature koje će biti dužni koristiti u toku nastave i za ispite. Potom će se upoznati s temama koje će se obrađivati u sklopu ovog predmeta: ekonomske prilike u svijetu u međuratnom periodu s posebnim osvrtom na planove prevazilaženja kriza pojedinih zemalja; pojava građanskih diktatura u Evropi; razmatranje pojave japanskog militarizma; Vajmarska republika (političke prilike, pojava nacionalsocijalizma, Hitlerov put ka vrhu); prilike pred II svjetski rat, izbijanje rata, tok rata; odnosi sila antifašističke koalicije u toku II svjetskog rata; Hladni rat (krize i sukobi nakon 1945. godine – Korejski rat, sukob u Vijetnamu, Kubanska kriza i sl.); integrativni procesi u Evropi nakon 1945. godine; uloga UN-a; antikolonijalni pokreti u svijetu; kulturni razvoj nakon 1945. godine.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Polaže se pismeni i usmeni dio ispita. Pored toga, u ocjenu će se uračunati i aktivnost studenta za vrijeme nastave (usmena aktivnost, pisanje radova na različite teme). Angažman u toku nastave čini 50 % ocjene. Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Calvocoressi, P. (2003) <i>Svjetska politika nakon 1945</i>. Zagreb.2. <i>Historija čovječanstva. Kulturni i naučni razvoj – XX st.</i> (1969). Zagreb.3. Mitrović, A. (1978) <i>Vreme netrpeljivih</i>. Beograd.4. Popov, Č. (1976) <i>Od Versaja do Danciga</i>. Novi Sad.5. Roberts, Dž. M. (2002) <i>Evropa 1880-1945</i>. Beograd.6. <i>Svijet nakon II svjetskog rata</i> (1975). Beograd.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Jugoistočna Evropa od 1878. do 1918. godine; FIL HIS 323
Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, 3 sata (2P + 1V + 1S), 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti bi trebali steći temeljna znanja i ovladati osnovnim pojmovima iz historije jugoistočne Evrope kako bi ista mogli primjenjivati u svom budućem radu te se time ujedno osposobiti za kritičko vrednovanje historiografskih rezultata.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Nove samostalne države na jugoistoku Evrope. Karakteristike razdoblja poslije Berlinskoga kongresa do Prvog svjetskog rata. Agrarna društva na razmeđu XIX i XX stoljeća. Opći pogled na razvoj kapitalizma, administrativni privredni protekcionizam (zakoni o industrijalizaciji). Promjene društvene strukture, političke ideje i pokreti. Jugoslavenska misao. Radnički pokret i njegove idejne orijentacije. Balkanske nacionalne države (Srbija, Crna Gora, Rumunija, Grčka i Bugarska) do 1914, „evropeizacija” načina života na Balkanu. Austro-Ugarska monarhija od 1878. do 1914: nacionalni problemi u Monarhiji. Kraj osmanske vlasti u Evropi: albansko i makedonsko pitanje i njihovi nacionalni pokreti, balkanski ratovi – tok, rezultati i posljedice. Stvaranje nezavisne albanske države. Razvitak obrazovanja, kulture i nauke. Prvi svjetski rat – sukobi velikih imperijalističkih sila. Učešće jugoistočnoevropskih država, zemalja i naroda u zaraćenim blokovima. Mobilizacija. Politička represija. Položaj stanovništva. Ratna privreda. Ratne operacije na prostorima jugoistočne Evrope. Srbija i Crna Gora u ratnim operacijama. Južni Slaveni u austrougarskoj vojsci. Stanje na frontovima i u južnoslavenskim zemljama. Stvaranje jugoslavenske države: mnoštvo ideja, koncepcija i nosilaca. Vojnički otpori i dezerterstvo. „Zeleni kadar”. Slom Austro-Ugarske i njenih saveznika. Stvaranje države SHS i Kraljevine SHS. Nestanak Osmanskog carstva – Turska republika. Ljudske i materijalne žrtve i druge posljedice Prvog svjetskog rata na prostorima jugoistočne Evrope.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar i vježbe), kroz aktivno učešće u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje), čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Gestrin, F., Melik, V. (1979) <i>Istorija Slovenaca od kraja XVIII stoljeća do 1918.</i> Sarajevo.2. <i>Istorija Jugoslavije</i> (1971). Beograd.3. <i>Istorija makedonskog naroda.</i> II. (1970). Beograd.4. <i>Istorija srpskog naroda.</i> VI/1-2. (1983). Beograd.5. Mazower, M. (2003) <i>Balkan, kratka povijest.</i> Zagreb.6. <i>Povijest hrvatskog naroda od 1860. do 1914.</i> (1968). Zagreb.7. Todorova, M. (1999) <i>Imaginarni Balkan.</i> Beograd.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosna i Hercegovina u austrougarskom periodu; FIL HIS 313
Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, 3 sata (1P + 1V + 1S), 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti bi trebali steći temeljna znanja i ovladati osnovnim pojmovima iz historije Bosne i Hercegovine u doba austrougarske uprave kako bi ista mogli primjenjivati u svom budućem radu te se time ujedno osposobiti za kritičko vrednovanje historiografskih rezultata.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. San-Stefanski mir i Bosna i Hercegovina. Berlinski kongres. Okupacija Bosne i Hercegovine i pokret otpora. Bosna i Hercegovina pod austrougarskom vlašću. Novi civilizacijski okvir. Organizacija vlasti. Državno-pravni položaj Bosne i Hercegovine u Monarhiji. Društvo. Nacionalna, vjerska, socijalna, obrazovno-kulturna struktura. Novi obrazovni sistem (državne i privatne škole). Pismenost. Promjene u načinu života. Privredni razvoj. Uvođenje kapitalističkog načina proizvodnje. Izgradnja saobraćaja. Industrija. Eksploatacija šuma. Rudarstvo. Zanatstvo. Trgovina. Poljoprivreda. Agrarno pitanje i pravci njegovog razrješavanja. Ustanak u Hercegovini 1882. i njegove posljedice. Kalajev režim – ekonomske i političke karakteristike (1882–1903). Političko i nacionalno organiziranje Srba, Muslimana/Bošnjaka i Hrvata. Političke stranke i listovi. Borba Srba i Muslimana/Bošnjaka za vjersko-prosvjetnu autonomiju. Položaj Katoličke crkve (svjetovna crkvena organizacija, redovi). Nacionalna kulturno-prosvjetna društva (Prosvjeta, Gajret, Napredak, Benevolencija i dr.). Radnička klasa i radnički pokret. Građanska (nevladina) društva u Bosni i Hercegovini. Aneksija Bosne i Hercegovine 1908. i aneksiona kriza. Ustavno razdoblje, formiranje Bosanskog sabora i njegov rad. Bosna i Hercegovina i susjedne zemlje. Odjek balkanskih ratova. Iznimne mjere. Mlada Bosna i Sarajevski atentat. Reakcija vlasti. Položaj Bosne i Hercegovine u ratu. Bosanskohercegovačka vojska u okviru vojnih snaga Monarhije. Ratna privreda. Socijalne i političke promjene. Stavovi prema stvaranju jugoslavenske države – Srba, Hrvata, Muslimana. Položaj Bosne i Hercegovine u Državi SHS i ujedinjenje 1. XII 1918. godine.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar i vježbe), kroz aktivno učešće u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje), čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Hadžibegović, I. (1980) <i>Postanak radničke klase u Bosni i Hercegovini i njen razvoj do 1914. godine</i>. Sarajevo.2. Imamović, M. (1976, 1997) <i>Pravni položaj i unutrašnji politički razvitak BiH od 1878. do 1914. godine</i>. Sarajevo.3. Juzbašić, Dž. (1999) <i>Nacionalno-politički odnosi i jezičko pitanje u bosanskohercegovačkom Saboru 1910 - 1914</i>. Sarajevo.4. <i>Prilozi za istoriju Bosne i Hercegovine, II.</i> (1987). Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija Bosne i Hercegovine poslije 1945. godine; FIL HIS 314
Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, 3 sata (1P + 1V + 1S), 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje s glavnim problemima položaja i razvoja Bosne i Hercegovine od kraja Drugoga svjetskog rata do stjecanja nezavisnosti 1992. godine, s ciljem razumijevanja suvremenih društvenih kretanja.
Sadržaj predmeta: U okviru predavanja tretirat će se teme koje ukazuju na specifičnosti razvoja Bosne i Hercegovine u okvirima socijalističke Jugoslavije (uspostava komunističkog sistema vlasti i transformacija društva; agrarni odnosi i izgradnja industrije; nacionalni odnosi; položaj vjerskih zajednica; razvoj gradova; nauka, kultura i umjetnost). Bosna i Hercegovina u postkomunističko doba (ekonomska i politička kriza; formiranje višestranačkog političkog sistema i funkcioniranja parlamentarizma; pripreme za agresiju – jugoslavenski kontekst; rat 1992–1995: materijalne i demografske posljedice; razvoj Bosne i Hercegovine poslije 1995. godine).
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Nastavnik će kontinuirano pratiti rad i angažiranje studenata. Redovno pohađanje i aktivno učešće na predavanjima, seminarima i vježbama donosi 50% ocjene. Na kraju semestra predviđa se pismena i usmena provjera znanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Abazović, M. (1999) <i>Kadrovski rat za BiH (1945-1991.)</i>. Sarajevo.2. Bojić, M. (2001) <i>Historija Bosne i Bošnjaka (VII-XX vijek)</i>. Sarajevo. Str. 225–5363. Džaja, S. M. (2004) <i>Politička realnost jugoslavenstva (1918-1991) s posebnim osvrtom na Bosnu i Hercegovinu</i>. Sarajevo – Zagreb.4. Filandra, Š. (1998) <i>Bošnjačka politika u XX. stoljeću</i>. Sarajevo. Str. 199–385.5. Kamberović, H. (2000) <i>Prema modernom društvu. Bosna i Hercegovina od 1945. do 1953. godine</i>. Tešanj.6. Malcolm, N. (1995) <i>Povijest Bosne – kratki pregled</i>. Zagreb-Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija jugoistočne Evrope poslije 1945. godine; FIL HIS 324
Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, 3 sata (1P + 1V + 1S), 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje s glavnim fenomenima i društvenim procesima na prostoru jugoistočne Evrope poslije Drugoga svjetskog rata
Sadržaj predmeta: Materijalne i demografske posljedice Drugog svjetskog rata. Kontekstualiziranje historije jugoistočne Evrope u okviru odnosa velikih sila [različiti utjecaji na historiju jugoistočne Evrope: politički i privredni razvoj zemalja u kojima Sovjetski savez ima veliki utjecaj – Albanija, Rumunija, Bugarska; stanje u Jugoslaviji u kontekstu evropske i svjetske politike; politički odnosi zemalja jugoistočne Evrope – različite faze u tim odnosima; ideje o stvaranju Balkanske federacije; Balkanski pakt]. Komunizam i socijalne promjene u zemljama jugoistočne Evrope. Jugoistočna Evropa u postkomunističko doba (transformacija komunističkih partija i sudbina komunističkih lidera; kriza i raspad Jugoslavije – nastanak i razvoj novih država).
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Nastavnik će kontinuirano pratiti rad i angažiranje studenata. Redovno pohađanje i aktivno učešće na predavanjima, seminarima i vježbama donosi 50% ocjene. Na kraju semestra predviđa se pismena i usmena provjera znanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bilandžić, D. (1999) <i>Hrvatska moderna povijest</i>. Zagreb, ili: Goldstein, I. (2003) <i>Hrvatska povijest</i>. Zagreb.2. Garde, P. (1996) <i>Život i smrt Jugoslavije</i>. Zagreb.3. Kamberović, H. (ur.) (2003) <i>Historijski mitovi na Balkanu</i> (zbornik radova). Sarajevo.4. Krempton, R. (2003) <i>Balkan posle Drugog svetskog rata</i>. Beograd.5. Matković, H. (1998) <i>Povijest Jugoslavije (1918.-1991.) Hrvatski pogled</i>. Zagreb.6. Petranović, B. (1988) <i>Istorija Jugoslavije</i>. Knjiga III. Beograd.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Grčko-rimska civilizacija, FIL HIS 401
Semestar i broj bodova: VII semestar, 4 sata (1P + 2V + 1S), 7 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj je znatno produbiti znanja historije, arheologije i umjetnosti antičkog svijeta od početka II milenija pr. n. e. do kraja sredine I milenija n.e., kako bi student stekao temeljna znanja za bavljenje nastavnom aktivnošću.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Upoznavanje s literaturom. Detaljna historijska topografija zemalja koje je zahvatala antička grčko-rimska civilizacija. Izvorna građa i savremena historiografija. Periodizacija i kronologija grčke i rimske historije. Minojska i mikenska civilizacija, Troja i grčka mitologija, homerska Grčka, arhajska Grčka, grčka kolonizacija VIII–VI pr. n. e. Grčka u klasično doba. Aleksandar Makedonski i helenističko razdoblje razvitka grčke civilizacije. Rana Italija, Etrurci i njihova kultura, Grci na tlu Italije, italjski narodi. Rim u doba kraljeva. Doba rane Republike. Pokorenje Italije od strane Rima. Širenje Rimske republike. Kasna Republika Julija Cezara. Oktavijan August i stvaranje Carstva. Carevi iz dinastije Julijevaca, Klaudijevaca, Flavijevaca i Antonina. Rimska ekonomika, kultura, religija, umjetnost. Širenje istočnih kultova u I i II st. n. e. i doba ranog kršćanstva. Kasno Rimsko carstvo. 476. godina n. e. i sudbina Zapadnog rimskog carstva.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar, vježbe), kroz aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje), čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog (koji je eliminatoran) i usmenog dijela.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Kreissig (1987) <i>Povijest helenizma</i>. Zagreb.2. Papazoglu, F. (1967) <i>Istorija helenizma</i>. Beograd.3. Papazoglu, F. (1995) <i>Istorija helenizma, Vladavina Aleksandra Velikog – doba dijadoha</i>. Beograd.4. Struve, V. V., Kalistov, P. (1959) <i>Stara Grčka</i>. Sarajevo.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Brujić, D. (2002) <i>Vodič kroz svet antike</i>. Beograd.2. Chamoux, G. F. (1967) <i>Grčka civilizacija</i>. Beograd.3. Grimal, P. (1968) <i>Rimska civilizacija</i>. Beograd.4. Maškin, N. A. (1951) <i>Istorija Starog Rima</i>. Beograd.5. <i>Oksfordska istorija Rimskog sveta</i> (1999). Beograd.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosna i Hercegovina u antičko doba, FIL HIS 411
Semestar i broj bodova: VII semestar, 4 sata (1P + 2V + 1S), 7 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj je znatno produbiti znanja historije, arheologije i umjetnosti prostora današnje Bosne i Hercegovine u antičko doba od početaka prodora Rimljana do dolaska Slavena kako bi student stekao temeljna znanja za bavljenje nastavnom aktivnošću.
Predavanja: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Upoznavanje s literaturom. Historijska topografija ilirskih zemalja. Izvorna građa i savremena naučna stajališta po pitanju antičkog razvitka u Bosni i Hercegovini. Historijat naučnog istraživanja antičkog svijeta. „Ilirska država” i tri ilirska rata, rimski ratovi na zapadnom Balkanu, Oktavijanova kampanja. Organizacija provincije Illyricum. Ustanak 6–9 godine n. e. Provincije Dalmacija i Panonija. Peregrinski <i>civitates</i> -i, kolonije i municipiji. Romanizacija. Uloga Ilira u Rimskom carstvu. Materijalna kultura i duhovni život Ilira za vrijeme rimske vladavine. Završno razdoblje antičkog razvitka na tlu današnje Bosne i Hercegovine. Ilirski ostaci na Balkanu i propast antičke civilizacije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Nastava će biti organizirana kroz predavanja, seminare i vježbe, a u njezinu izvođenju studenti bi trebali aktivno sudjelovati.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bojanovski, I. (1988) <i>Bosna i Hercegovina u antičko doba</i>. Sarajevo.2. Imamović, E. (1994) „Doba prahistorije i antike”. U: <i>Bosna i Hercegovina od najstarijih vremena do kraja II svjetskog rata</i>. Sarajevo.3. <i>Kulturna istorija BiH</i> (doba prahistorije i antike) (1966). Sarajevo.4. Stipčević, A. (1974) <i>Iliri</i>. Zagreb.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Cabanes, P. (2002) <i>Iliri od Bardileja do Gencija</i>. Zagreb.2. Čović, B. (1976) <i>Od Butmira do Ilira</i>. Sarajevo.3. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>. Tom V. (1987). Sarajevo.4. Wilkes, J. J. (2001) <i>Iliri</i>. Split.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Srednjovjekovna civilizacija (V–XV st.), FIL HIS 402
Semestar, broj sati i broj bodova: VII semestar, 4 sata (1P + 2V + 1S), 7 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stječu osnovna znanja o srednjovjekovnoj civilizaciji europskog prostora uključujući četiri njegova dijela: latinski, slavenski, bizantski i arapsko-islamski. Akcenat se postavlja na kulturnu interakciju i izučavanje općeprihvaćenih kulturnih modela, posebno u sferi dvorske i crkvene kulture.
Sadržaj predmeta: Antički temelji srednjovjekovne civilizacije. Četiri srednjovjekovne Europe: bizantska, latinska, slavenska i arapsko-islamska. Kristijanizacija Europe: prva srednjovjekovna „globalizacija”. Istočno i zapadno kršćanstvo. Benediktinski samostani na početku monastičke epohe: posrednik antičkih znanja u srednji vijek. Bizant: drugi Rim. Restauracija Rimskog carstva na Zapadu 800. i karolinška renesansa. Razvojni put pisma na Zapadu: druga „globalizacija”. Arapsko-islamski doprinosi zapadnoj civilizaciji. Ćirilometodijska misija: Slaveni kao treći svijet između Rima i Carigrada. Umjetnost kao univerzalni jezik epohe. Francusko-burgundski stil. Stereotipi: odbijanja i privlačenja. Civilizacija i mentalitet.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar i vježbe), kroz aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje), čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Le Goff, J. (1974, 1998) <i>Srednjovjekovna civilizacija zapadne Evrope</i>. Beograd. Zagreb.2. Le Goff, J. (1982) <i>Intelektualci u srednjem vijeku</i>. Zagreb.3. Le Goff, J. (1993) <i>Srednjovjekovni imaginarij</i>. Zagreb.4. Lopez, R. (1978) <i>Rođenje Evrope</i>. Zagreb.5. Ostrogorski, G. (1959) <i>Istorija Vizantije</i>. Beograd.6. Šunjić, M. (1980) <i>Hrestomatija izvora za opštu istoriju srednjeg vijeka</i>. Sarajevo.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bloch, M. (1958) <i>Feudalno društvo</i>. Zagreb.2. Dvornik, F. (1962) <i>The Slavs in European History and Civilization</i>, Rutgers New Brunswick – New Jersey.3. Hiti, F. (1967) <i>Istorija Arapa</i>. Sarajevo.4. Le Goff, J. (1997) <i>Za jedan drugi srednji vek</i>. Novi Sad.5. Szücs, J. (1983) <i>The Three Historical Regions of Europe</i>. U: AHASH. 29. 2–4. Budapest.6. Tuchman, B. (1984) <i>Daleko zrcalo (Zlosretno XIV stoljeće)</i>. I-II. Zagreb.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosansko društvo u srednjem vijeku, FIL HIS 412
Semestar, broj sati i broj bodova: VIII semestar, 4 sata (1P + 2V + 1S), 7 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti bi trebali steći temeljna znanja i ovladati osnovnim pojmovima iz bosanske historije srednjeg vijeka kako bi ista mogli primjenjivati u svom budućem radu te se time ujedno osposobiti za kritičko vrednovanje historiografskih rezultata.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Doseljavanje Avara i Slavena, nastanak bosanske države, prve vijesti o bosanskom plemstvu. Pojava dualističke hereze i njezino suzbijanje, izgradnja društvene strukture i njezin odnos prema vlasti bibrirskih knezova, prema banu Stjepanu I. i Ugarskoj (Sibislav). Banovanje Stjepana II, teritorijalno širenje, banov odnos prema velikašima, napose Hrvatinićima, razvoj rudarstva i trgovine, uključivanje domaćih ljudi u te poslove, dolazak franjevac, djelovanje Crkve bosanske. Tvrtkovi odnosi s velikašima, privrženici i odmetnici, jačanje zemlje, vladar i velmože prema prilikama u susjedstvu, osvajanja u Podrinju i Dalmaciji, stjecanje kraljevskog naslova. Doba slabih vladara i moćnih oblasnih gospodara, ugarske pretenzije i rastuća osmanska opasnost, unutrašnji razdori, neuspjeli pokušaji spašavanja zemlje, pad Bosne 1463. Mjesto Bosne u tokovima tadašnje evropske stvarnosti i uloga koju u sudaru s nadmoćnijom silom nije mogla dugo igrati.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar, i vježbe), kroz aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje), čini 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Pismeni dio ispita je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Ćirković, S. (1964) <i>Istorija srednjovekovne bosanske države</i>. Beograd.2. Klaić, N. (1994) <i>Srednjovjekovna Bosna</i>. Zagreb.3. Kovačević-Kojić, D. (1978) <i>Gradska naselja srednjovjekovne bosanske države</i>. Sarajevo.4. <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast</i> (prilog N. Miletić, P. Anđelić) (1984). Sarajevo.5. Šidak, J. (1975) <i>Studije o „Crkvi bosanskoj” i bogumilstvu</i>. Zagreb.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Dinić, M. J. (1955) <i>Državni sabor srednjevekovne Bosne</i>. Beograd.2. Grafenauer, B. (1952) „Prilog kritici izvještaja Konstantina Porfirogeneta o doseljenju Hrvata”. U: <i>Historijski zbornik</i>. V/1-2. Zagreb. Str. 1–56.3. Kovačević, D. (1961) <i>Trgovina u srednjovjekovnoj Bosni</i>. Sarajevo.4. <i>Povijest Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do 1463.</i> (1991). Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija osmanske kulture i civilizacije, FIL HIS 403
Semestar, broj sati i broj bodova: VIII semestar, 4 sata (1P + 2V + 1S), 7 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stiču osnovna znanja iz historije osmanske kulture i civilizacije uz izučavanje cjelokupnosti uvjeta njihovog razvitka i upoznavanje s osnovnim državnim i društvenim strukturama.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Civilizacijska i kulturna dostignuća u Osmanskom carstvu u klasičnom periodu. Konceptija države i vlasti. Politička, ekonomska i kulturna djelatnost u vrijeme uspona Carstva. Država i islam. Proces širenja islama. Derviški redovi i sufizam. Ostale religije i položaj nemuslimana. Medrese i druge obrazovne institucije. Nauka kod Osmanlija. Arhitektura i umjetnost. Vakufi. Gradovi, gradsko stanovništvo i gradska kultura. Osmanska ekonomska misao i društveno-ekonomski sistem. Koncept mirijskog vlasništva. Metode „oživljavanja” i kolonizacija. Gradska i seoska privreda. Kreditni sistem i novac. Esnafi i trgovina. Devijacije u klasičnom osmanskom sistemu. Elementi osmanskog prava i njihova primjena.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Ispit se sastoji iz pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran. Redovno pohađanje nastave uvjet je da se pristupi ispitu, a aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu kroz usmeno i pismeno izlaganje čini 50 % ocjene.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Adivar, A. (1999) <i>Nauka kod osmanskih Turaka</i>. Zenica.2. Begović, M. (1963) <i>Vakufi u Jugoslaviji</i>. Beograd.3. Čehajić, Dž. (1986) <i>Derviški redovi</i>. Sarajevo.4. <i>Gradovi i gradska kultura na Balkanu (XV-XIX vek)</i> (1988). Beograd.5. <i>Historija naroda Jugoslavije II</i> (1959). Zagreb.6. <i>Historija osmanske države i civilizacije</i> (prir. E. Ihsanoglu) (2004). Sarajevo.7. Inaldžik, H. (1974) <i>Osmansko carstvo, klasično doba 1300-1600</i>. Beograd.8. <i>Istorija Osmanskog carstva</i> (prir. R. Mantran) (2002). Beograd.9. Kasumović, I. (1999) <i>Školstvo i obrazovanje u Bosanskom ejaletu za vrijeme osmanske uprave</i>. Mostar.10. Kreševljaković, H. (1991) <i>Izabrana djela I-IV</i>. Sarajevo.11. Matuz, J. (1992) <i>Osmansko carstvo</i>. Zagreb.12. Šabanović, H. (1973) <i>Književnost muslimana Bosne i Hercegovine na orijentalnim jezicima</i>. Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Društvo i ekonomija u osmanskoj Bosni od 15. do kraja 18. stoljeća, FIL HIS 413
Semestar, broj sati i broj bodova: VIII semestar, 4 sata (1P + 2V + 1S), 7 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stiču osnovna znanja o strukturi društva u Bosni i Hercegovini za vrijeme osmanske uprave. Posebna pažnja posvetit će se primjeni osmanskog državnog i društvenog sistema u Bosni i Hercegovini i specifičnostima koje je on imao u odnosu na ostale pokrajine Osmanskog carstva.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Uspostavljanje osmanske državne i društvene organizacije u Bosni. Karakteristike dirlik sistema u Bosni prije i poslije zavođenja odžakluka. Ajani. Kapetanije i agaluci. Tvrdave u Bosanskom ejaletu i njihove posade. Bosanski jerli kulu janjičari. Ulema i njihov doprinos širenju osmanske kulture u Bosni. Nastanak i razvoj urbanih sredina. Gradska privreda i gradsko stanovništvo u Bosni. Seosko stanovništvo i seoska privreda. Čiflučenje u Bosni i njegovi sudionici. Kriza u Carstvu i njezin odraz na prilike u Bosanskom ejaletu. Svakodnevni život u Bosni za vrijeme osmanske uprave.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Ispit se sastoji iz pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran. Aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu, kroz usmeno i pismeno izlaganje, čini 50 % ocjene.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Aličić, A. (1996) <i>Pokret za autonomiju Bosne od 1831. do 1832.</i> Sarajevo.2. Grupa autora (1998) <i>BiH od najstarijih vremena do kraja drugog svjetskog rata.</i> Sarajevo.3. Handžić, A. (1994) <i>Studije o Bosni.</i> Istanbul.4. <i>Historija naroda Jugoslavije I i II.</i>5. Kasumović, I. (1999) <i>Školstvo i obrazovanje u bosanskom ejaletu za vrijeme osmanske uprave.</i> Mostar.6. Kreševljaković, H. (1991) <i>Izabrana djela I-IV.</i> Sarajevo.7. Pelidija, E. (2003) <i>Banjalučki boj 1737. - uzroci i posljedice.</i> Sarajevo8. Pelidija, E. (1989) <i>Bosanski ejalet od Karlovačkog do Požarevačkog mira (1699-1718).</i> Sarajevo.9. Sućeska, A. (1965) <i>Ajani, prilog izučavanju lokalne vlasti u našim zemljama za vrijeme Turaka.</i> Sarajevo.10. Šabanović, H. (1982) <i>Bosanski pašaluk.</i> Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Ličnosti evropske i svjetske historije novog vijeka (1500-1918), FIL HIS 501
Semestar, broj sati i broj bodova: IX semestar, 4 sata (1P+2V+1S), 7 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studente treba upoznati sa ličnostima koje su bile glavni kreatori evropske i svjetske scene u svim područjima djelatnosti od početka XVI stoljeća do 1918. godine. U okviru tematske cjeline pažnja bi bila posvećena glavnim predstavnicima renesansne i humanističke misli, poznatim istraživačima novog svijeta, reformatorima u redovima crkve, najznačajnijim vladarima i vojskovođama novog vijeka, kao i osobama koje su dale značajan doprinos duhovnoj nadgradnji pojedinih društava u različitim epohama evropske i svjetske historije.
Način rada: Studenti će imati priliku prisustvovati predavanjima i seminarima iz ovog predmeta, a od njih će se zahtijevati i aktivno učešće u istim.
Seminar: Na početku svakog semestra student može odabrati temu koju je dužan pismeno obraditi, a potom usmeno izložiti pred grupom.
Vježbe: Rad na historijskim izvorima, stručnim časopisima, debate i diskusije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Polaže se pismeni i usmeni dio ispita. Pored toga, u ocjenu će se uračunati i aktivnost studenta za vrijeme nastave (usmena aktivnost, pisanje radova na različite teme). Pismeni ispit je eliminatoran
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. D. Živojinović, <i>Svet u ekspanziji</i>, Beograd 1983.;2. Čedvik Oven, <i>Reformacija</i>, Novi Sad 1985.;3. H. Herder, <i>Evropa u devetnaestom veku</i>, Beograd 2003;4. Charles Moraze, <i>Devetnaesto stoljeće 1775.-1905</i>, Zagreb 1976.,5. Č. Popov, <i>Građanska Evropa</i>, Novi Sad 1989.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosansko-hercegovačko društvo od kraja 18 stoljeća do 1918, FIL HIS 511
Semestar, broj sati i broj bodova: IX semestar, 4 sata (2P+1V+1S), 7 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti bi trebali proširiti znanja iz historije Bosne i Hercegovine od kraja XVIII stoljeća do 1918. godine kako bi ista mogli primjenjivati u svom budućem radu te se osposobiti za kritičko vrednovanje historiografskih rezultata.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Provođenje osmanskih reformi u Bosni. Pokret za autonomiju Bosne. Bosna i Hercegovina pod austrougarskom vlašću. Novi civilizacijski okvir. Bosanskohercegovačko društvo XIX stoljeća. Vjerska, etnička i socijalna struktura stanovništva i promjene. Nacionalne manjine. Industrijalizacija Bosne i Hercegovine. Gradovi i gradska privreda. Selo. Svakodnevni život. Promjene u načinu života u doba Austro-Ugarske. Počeci nacionalnih pokreta. Nacionalna kulturno-prosvjetna društva (Prosvjeta, Gajret, Napredak i dr.). Građanska (nevladina) društva u Bosni i Hercegovini. Političko i nacionalno organiziranje Srba, Muslimana/Bošnjaka i Hrvata. Političke stranke i listovi. Borba Srba i Muslimana za vjersko-prosvjetnu autonomiju. Vjerski život i položaj vjerskih zajednica. Ustavno razdoblje, formiranje Bosanskog sabora i njegov rad. Bosna i Hercegovina u međunarodnoj diplomatiji XIX i prve dvije decenije XX stoljeća. Kulturno-prosvjetni razvoj Bosne i Hercegovine u XIX stoljeću. Razvoj školstva. Novi obrazovni sistem u austrougarskom periodu. Pojava i razvoj štampe. Bosna i Hercegovina u I svjetskom ratu.
Seminar: Teme za seminar daju se na početku semestra po izboru. Student je dužan temu obraditi pismeno te je javno usmeno izložiti i obraniti.
Vježbe: Rad sa izvorima, analiza ključnih historijskih dokumenata. Naučni i stručni časopisi. Kartografija. Hronologija. Zajedničko razmatranje pojedinih naučnih problema i vrednovanje novih naučnih djela iz historije Bosne i Hercegovine od kraja XVIII st. Do 1918. Film. Stručna ekskurzija.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar i vježbe) kroz aktivno učešće u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje) činilo bi 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. A. S. Aličić, <i>Uređenje Bosanskog ejaleta od 1789. do 1878. godine</i>, Sarajevo, 1983;2. A. S. Aličić, <i>Pokret za autonomiju Bosne od 1831. do 1832. godine</i>, Sarajevo, 1996;3. I. Tepić, B i H u ruskim izvorima (1856-1878), Sarajevo, 1988;4. I. Hadžibegović, <i>Postanak radničke klase u B i H i njen razvoj do 1914. godine</i>, Sarajevo, 1980;5. H. Kreševljaković, <i>Izabrana djela</i>, Sarajevo, 1990.6. M. Imamović, <i>Pravni položaj i unutrašnji politički razvitak B i H od 1878. do 1914.</i>, Sarajevo, 1976, 1997;7. H. Kapidžić, <i>B i H u vrijeme austrougarske vladavine</i>, Sarajevo, 1970;8. I. Hadžibegović, <i>Bosanskohercegovački gradovi na razmeđu 19. i 20. stoljeća</i>, Sarajevo 1991;9. <i>Prilozi za istoriju B i H, II</i>, Sarajevo, 1987;10. Dž. Juzbašić, <i>Politika i privreda u B i H pod austrougarskom upravom</i>, Sarajevo 2002;11. L. Đaković, <i>Političke organizacije bosanskohercegovačkih katolika Hrvata</i>, Zagreb 1985.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Savremena historija Bosne i Hercegovine, FIL HIS 512
Semestar, broj sati i broj bodova: IX semestar, 4 sata (1P+2V+1S), 7 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Širenje spoznaja o posebnostima historije Bosne i Hercegovine u širem političkom kontekstu tokom 20 stoljeća.
Sadržaj predmeta: U okviru predavanja tretirat će se teme koje ukazuju na specifičnosti razvoja Bosne i Hercegovine tokom 20 stoljeća (položaj BiH u različitim državno-pravnim okvirima: prva Jugoslavija, NDH, druga Jugoslavija, položaj međunarodno priznate neovisne države); Glavni politički procesi – politički život između dva svjetska rata i prelomni događaji u političkom životu poslije Drugoga svjetskog rata; Modernizacija društva u Bosni i Hercegovini (od izrazito agrarnog prema industrijski razvijenom društvu – temeljna pitanja privrednog i socijalnog razvoja); Stanovništvo – nacionalna i vjerska struktura; položaj nacionalnih manjina i njihova uloga u integraciji BiH u šire svjetske procese; Odnosi sa islamskim svijetom; Ratovi na prostoru BiH tokom 20. stoljeća (Drugi svjetski rat 1941 – 1945 i rat 1992 - 1995: kontekst, uzroci, ratna razaranja, privredne i demografske posljedice). Posebna pažnja će biti posvećena temama o okolnostima stvaranja neovisne i međunarodno priznate države Bosne i Hercegovine (izazivanje kriza od sredine 80-ih godina, međunarodni kontekst rata u BiH, agresija 1992, genocid, izgradnja BiH poslije Dayton, Bosna i Hercegovina u globalizacijskim procesima). Seminar: U okviru seminara svaki student će uz pomoć profesora raditi seminarski rad i braniti ga javno pred studentima. Rad će biti rađen na temelju objavljenih i neobjavljenih izvora, te štampe, s ciljem savladavanje kritike izvora, postavljanja istraživačkih pitanja i strukturiranja stručnoga rada. Vježbe: Na vježbama studenti će analizirati izvore koji su u vezi sa temama koje se obrađuju na predavanjima i seminarima.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Profesor će kontinuirano pratiti rad i angažiranje studenata. Redovno pohađanje i aktivno učešće na predavanjima, seminarima i vježbama donosi 50% ocjene. Na kraju semestra predviđa se pismena i usmena provjera znanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. <i>Nusret Šehić:</i> Bosna i Hercegovina 1918.-1925. Sarajevo 1991;2. <i>Mustafa Imamović:</i> Historija Bošnjaka, Sarajevo, 1990;3. <i>Fikreta Jelić-Butić:</i> Ustaše i NDH 1941.-1945. Zagreb 1977;4. <i>Enver Redžić:</i> Sto godina muslimanske politike u BiH u tezama i kontroverzama istorijske nauke. Sarajevo 2001;5. <i>Smail Čekić:</i> Agresija na Republiku Bosnu i Hercegovinu – planiranje, priprema i izvođenje, knjiga I-II. Sarajevo 2004;6. <i>Ksavije Bugarel:</i> Bosna. Anatomija rata. Beograd 2004;7. <i>Miloš Minić:</i> Ratovi u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini 1991-1995. Kako je uništena SFR Jugoslavija. Sarajevo – Minhen – Novi Sad – Zagreb 2002;8. Vidjeti i web-sites Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju (www.un.org/icty) i Međunarodne krizne grupe (www.crisweb.org)

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Metodika nastave historije 1, FIL HIS 531
Semestar, broj sati i broj bodova: IX semestar, 4 sata, 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stiču znanja iz Metodike nastave historije
Sadržaj predmeta: Fokus metodike nastave historije je definirati predmet i zadatke nastave historije kroz njezin razvoj kao znanstvene i nastavne discipline u obrazovanju i odgoju sa zadacima koji bi obuhvaćali: upoznavanje historijskih događaja, razvoj historijskog mišljenja, moralni odgoj, stjecanje pozitivnih navika i estetskog osjećaja, ali i: 1) ukazati na razvojne faze učenika 2) istaći značaj nastavnog plana, izvedbenog nastavnog programa i raporeda sati 3) ukazati na materijalne, funkcionalne i odgojne zadatke nastave historije 4) definirati udžbenik i njegovu informacijsku funkciju, radnu bilježnicu, historijsku čitanku i historijski atlas 5) naglasiti nastavne metode: usmenog izlaganja, razgovora, rada na historijskom tekstu ili dokumentu te ukazati na aktivnosti: s cijelim odjeljenjem, s grupom i na individualni rad. 6) ukazati na nastavna sredstva i pomagala: historijske objekte, slike i portrete, crteže, dijagrame i grafikone, na značaj projekcije, filma i radija, sredstva za orijentaciju u vremenu – kronološke karte, lentu vremena, historijski kalendar, historijske i geografske karte. 7) objasniti strukturu nastavnog sata 8) naglasiti značaj analize, sinteze, generalizacije i komparacije kao osnovnih misaonih operacija u nastavi historije. 9) razjasniti globalnu, fragmentarnu, kombiniranu i racionalnu metodu učenja u cilju usmjeravanja, poticanja i motiviranja učenika kako i kada učiti, ali i ukazati na greške nastavnika i učenika u nastavnom procesu. 10) istaknuti značaj pripreme nastavnika za nastavni sat s posebnim naglaskom na pismenu pripremu koja mora voditi računa: o zadacima i artikulaciji nastavnog sata: uvodu, obradi novog gradiva, ponavljanju i vježbanju te s tim u vezi i s oblicima rada: frontalnom, grupnom i individualnom; o tipu nastavnog sata (uvodni, sat obrade novog gradiva, ponavljanja, vježbanja, provjeravanja ili sistematiziranja); nastavnim sredstvima i metodama (usmenog izlaganja, razgovora, demonstracije, rad s udžbenikom, tekstovima i ilustriranim materijalom).
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave činio bi 10 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog dijela i hospitacija.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. T.I. Berend, «<i>Historija – znanstvena disciplina i školski predmet</i>», u: Naše teme, XXVIII, 4,5, Zagreb 1984;2. <i>Zbornik radova: Jugoslovenski simpozij o nastavi historije</i>, Novi Sad, 1972;3. V. Vego, <i>Metodika nastave povijesti</i>, Mostar 1998;4. Rendić-Miočević, <i>Didaktičke inovacije u nastavi povijesti</i>, Zagreb 1989;5. F. Isaković, <i>Ekskurzija kao oblik proširivanja i produblivanja znanja u nastavi istorije</i>, Nastava povijesti, 1 i 2, Zagreb 1985;6. B. Drašković, <i>Povijesna karta i povijesni atlas kao temeljna nastavna sredstva za snalaženje u prostornim promjenama u prošlosti</i>, Nastava povijesti, 1, Zagreb 1976.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Tri svjetske političke scene 1918-1945, FIL HIS 502
Semestar, broj sati i broj bodova: X semestar, 2 sata (1P+1V), 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studente treba upoznati sa osnovnim pojmovima koji su vezani za diplomatsku historiju savremenog doba. Kroz promatranje tri političke scene koje su dominirale evropskom i svjetskom političkom pozornicom do završetka Drugog svjetskog rata (Zemlje građanske demokratije, SAD, V: Britanija, Francuska), Socijalizam kao nova ideologija, Fašizam i njegovo mjesto u evropskoj i svjetskoj historiji do 1945.) studenti će se upoznati sa glavnim karakteristikama dominirajućih ideologija i njihovom utjecaju na tok evropske i svjetske historije, što će u većoj mjeri da doprinese razumijevanju današnjih odnosa u svijetu.
Način rada: Studenti će imati priliku prisustvovati predavanjima i seminarima iz ovog predmeta, a od njih će se zahtijevati i aktivno učešće u istim.
Seminar: Na početku svakog semestra student može odabrati temu koju je dužan pismeno obraditi, a potom usmeno izložiti pred grupom.
Vježbe: Rad na historijskim izvorima, stručnim časopisima, debate i diskusije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Polaže se pismeni i usmeni dio ispita. Pored toga, u ocjenu će se uračunati i aktivnost studenta za vrijeme nastave (usmena aktivnost, pisanje radova na različite teme). Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Č. Popov, <i>Od Versaja do Danciga</i>, Novi Sad, 1976;2. Dž. M. Roberts, <i>Evropa 1880-1945</i>, Beograd 2002;3. A. Mitrović, <i>Vreme netrpeljivih</i>; Beograd, 1974;4. Giuseppe Boffa, <i>Povijest Sovjetskog Saveza</i>, Novi Sad, 1985.;5. S.L. Salcberger, <i>Drugi svjetski rat</i>, Beograd 1970;6. <i>Svijet nakon Drugog svjetskog rata, I-II</i>, Beograd 1975.;7. H. Kisindžer, <i>Diplomatija</i>, Beograd 1999.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Metodika nastave historije 2, FIL HIS 532
Semestar, broj sati i broj bodova: X semestar, 4 sata, 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stiču znanja iz Metodike nastave historije
Sadržaj predmeta: Fokus metodike nastave historije je definirati predmet i zadatke nastave historije kroz njezin razvoj kao znanstvene i nastavne discipline u obrazovanju i odgoju sa zadacima koji bi obuhvaćali: upoznavanje historijskih događaja, razvoj historijskog mišljenja, moralni odgoj, stjecanje pozitivnih navika i estetskog osjećaja, ali i: 1) ukazati na razvojne faze učenika 2) istaći značaj nastavnog plana, izvedbenog nastavnog programa i raporeda sati 3) ukazati na materijalne, funkcionalne i odgojne zadatke nastave historije 4) definirati udžbenik i njegovu informacijsku funkciju, radnu bilježnicu, historijsku čitanku i historijski atlas 5) naglasiti nastavne metode: usmenog izlaganja, razgovora, rada na historijskom tekstu ili dokumentu te ukazati na aktivnosti: s cijelim odjeljenjem, s grupom i na individualni rad. 6) ukazati na nastavna sredstva i pomagala: historijske objekte, slike i portrete, crteže, dijagrame i grafikone, na značaj projekcije, filma i radija, sredstva za orijentaciju u vremenu – kronološke karte, lentu vremena, historijski kalendar, historijske i geografske karte. 7) objasniti strukturu nastavnog sata 8) naglasiti značaj analize, sinteze, generalizacije i komparacije kao osnovnih misaonih operacija u nastavi historije. 9) razjasniti globalnu, fragmentarnu, kombiniranu i racionalnu metodu učenja u cilju usmjeravanja, poticanja i motiviranja učenika kako i kada učiti, ali i ukazati na greške nastavnika i učenika u nastavnom procesu. 10) istaknuti značaj pripreme nastavnika za nastavni sat s posebnim naglaskom na pismenu pripremu koja mora voditi računa: o zadacima i artikulaciji nastavnog sata: uvodu, obradi novog gradiva, ponavljanju i vježbanju te s tim u vezi i s oblicima rada: frontalnom, grupnom i individualnom; o tipu nastavnog sata (uvodni, sat obrade novog gradiva, ponavljanja, vježbanja, provjeravanja ili sistematiziranja); nastavnim sredstvima i metodama (usmenog izlaganja, razgovora, demonstracije, rad s udžbenikom, tekstovima i ilustriranim materijalom).
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave činio bi 10 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog dijela i hospitacija.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. T.I. Berend, «<i>Historija – znanstvena disciplina i školski predmet</i>», u: Naše teme, XXVIII, 4,5, Zagreb 1984;2. <i>Zbornik radova: Jugoslovenski simpozij o nastavi historije</i>, Novi Sad, 1972;3. V. Vego, <i>Metodika nastave povijesti</i>, Mostar 1998;4. Rendić-Miočević, <i>Didaktičke inovacije u nastavi povijesti</i>, Zagreb 1989;5. F. Isaković, <i>Ekskurzija kao oblik proširivanja i produbljivanja znanja u nastavi istorije</i>, Nastava povijesti, 1 i 2, Zagreb 1985;6. B. Drašković, <i>Povijesna karta i povijesni atlas kao temeljna nastavna sredstva za snalaženje u prostornim promjenama u prošlosti</i>, Nastava povijesti, 1, Zagreb 1976.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Grčka civilizacija, FIL HIS 404
Semestar, broj sati i broj bodova: VII semestar, 7 sati (3P+3V+1S), 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj je znatno produbiti znanja historije, arheologije i umjetnosti grčke civilizacijske misije od početka II milenijuma pr. n. e. do uspostave rimske vlasti na prostorima helenskog svijeta, kako bi student stekao uvjete za bavljenje naučnim radom.
Način rada: Nastava će biti organizirana kroz predavanja, seminare i vježbe, a u njezinu izvođenju studenti bi trebali aktivno sudjelovati.
Predavanja: Upoznavanje sa nastavnim planom i programom. Upoznavanje sa literaturom. Detaljna historijska topografija zemalja koje je zahvatala helenska civilizacija. Izvorna građa i savremena historiografija. Periodizacija i kronologija grčke historije. Egejski svijet u III i II milenijumu. Minojska civilizacija (pismo, umjetnost, religija, arhitektura. Troja, Mikena (arhitektura, umjetnost, pismo, kultura). Dorska seoba. Homerska Grčka. Grčka u arhaisko doba. Grčka kolonizacija VIII- VI st. e. Razvitak Atene do početka V.st.pr.n.e. Grčko-perzijski ratovi. Perikle. Peloponeski rat, Grčka u prvoj polovini IV st. e. Uspon Makedonije i propast nezavisnosti Grčke. Aleksandar Makedonski i stvaranje helenističkih država. Uzrok i propast nezavisnosti stare Grčke. Aleksandar Makedonski i njegovi ratovi. Ratovi među dijadosima i stvaranje helenističkih država. Država Seleukida. Helenistički Egipat. Makedonija i Grčka.
Seminar: Teme za seminar daju se na početku semestra po izboru. Student koji uzme temu iz ovog predmeta dužan ju je obraditi pismeno te je javno izložiti i odbraniti.
Vježbe: Historijska geografija. Analiza odabranih dijelova izvorne građe (pisane i materijalne). Pisana građa; Homer, Herodot, Tukidid, Ksenofont, Diodor, Plutarh, Polibije, Pauzanija, Materijalna građa uz video projekcije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar, vježbe) kroz aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje) činilo bi 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog (koji je eliminatoran) i usmenog dijela.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. V. Struve-D. P. Kalistov, <i>Stara Grčka</i>, Sarajevo, 1959;2. F. Papazoglu, <i>Istorija helenizma, Vladavina Aleksandra Velikog-Dobadijadoha</i>, Beograd 1995;3. A. P. Ranović, <i>Helenizam i njegova istorijska uloga</i>, Sarajevo 1962;4. Kreissig, <i>Povijest helenizma</i>, Zagreb, 1987;5. G. F. Chamoux, <i>Grčka civilizacija</i>, Beograd 1967;6. B. Gavela, <i>Istorija umjetnosti antičke Grčke</i>, Beograd, 1969;7. <i>Okfordska istorija Grčke i helenističkog sveta</i>, Beograd, 1999;8. M. Miličević Bradač, <i>Stara Grčka, Grci na Crnome moru</i>, Zagreb 2004;9. V. Duruy, <i>Poviest Grčka</i>, Zagreb 1881;10. <i>Historija čovječanstva</i>, Tom II, sv.1-3, 1969;11. D. Brujić, <i>Vodič kroz svet antike</i>, Beograd, 2002;12. R. Grevs, <i>Grčki mitovi</i>, Beograd, 1969.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Istočno-centralna Evropa (VI-XV st.), FIL HIS 405
Semestar, broj sati i broj bodova: VII semestar, 7 sati (3P+3V+1S), 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stječu osnovna znanja o povijesti istočno-centralne Europe, regije smještene između europskog istoka i zapada, nastanjene pretežno Slavenima sa mnogim zajedničkim crtama u političkom, crkvenom i kulturnom razvoju. Posebno će biti aktualizirano pitanje mjesta srednjovjekovne Bosne u cjelini razvoja ove regije.
Način rada: Predavanja, seminari i vježbe uz aktivno sudjelovanje studenata.
Predavanja: Povijesno-kulturološke konstituente istočno-centralne Europe, kao prijelazne zone europske kulture. Geografske zone istočno-centralne Europe. Diferenciranje pomoćnih pojmova: zapadna, zapadno-centralna, istočno-centralna i istočna Europa. Zapadni i južni Slaveni. Carstvo Karla Velikog: "rođenje" Europe. Mozaik zemalja istočno-centralne Europe. Istočna i zapadna Crkva u istočno-centralnoj Europi: povijest granice. Dinastička (politička) povijest. Corona regni i vladarski kult. Predstavnička tijela. Dvorska i pučka kultura. Faktori kulturne integracije: pismenost, crkveni redovi, rudari Sasi, mediteranski trgovci, umjetnički stilovi, pogrebna arhitektura, viteštvo, heraldika, sfragistika, numizmatika. Srednjovjekovna Bosna u kulturnoj slici istočno-centralne Europe. Jugoistočna Europa – istočno-centralna Europa: razdvajanje puteva u drugoj polovici XV. stoljeća. Smjena kulturoloških obrazaca.
Seminar: Teme za seminarski rad daju se na početku semestra po izboru. Student je dužan temu obraditi pismeno, usmeno je izložiti i obraniti.
Vježbe: Čitanje i analiza izvora.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar i vježbe) kroz aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje) činilo bi 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. M. Šunjić <i>Hrestomatija izvora za opštu istoriju srednjeg vijeka</i>, Sarajevo 1980;2. P. Anđelić, <i>Doba srednjovjekovne bosanske države</i>, Kulturna istorija BiH od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast, Sarajevo 1984;3. S. Čirković, <i>Dvor i kultura u srednjovjekovnoj bosanskoj državi</i>, BiH u tokovima istorijskih i kulturnih kretanja u jugoistočnoj Evropi, Sarajevo, 1989;4. F. Dvornik, <i>The Slavs in European History and Civilization</i>, Rutgers New Brunswick - New Jersey, 1962;5. J. Szűcs, <i>The Three Historical Regions of Europe</i>, AHASH, 29, 2-4, Budapest, 1983;6. P. R. Magocsi, <i>Historical Atlas of East Central Europe</i>, London, 1993;7. J. W. Sedlar, <i>East Central Europe in the Middle Ages 1000-1500</i>, Seattle and London, 1994.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Rimska civilizacija, FIL HIS 406
Semestar, broj sati i broj bodova: VIII semestar, 7 sati (3P+3V+1S), 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj je znatno produbiti znanja historije, arheologije i umjetnosti rimske civilizacije od ranih italjskih kultura i civilizacija i legendarnog nastanka Rima zvaničnog datuma pada Zapadnog i prerastanja Istočnog Carstva u grčko-bizantsko Carstvo, odnosno završetka antičkog povijesnog razvitka, kako bi student stekao uvjete za bavljenje naučnim radom.
Način rada: Nastava će biti organizirana kroz predavanja, seminare i vježbe, a u njezinu izvođenju studenti bi trebali aktivno sudjelovati.
Predavanja: Upoznavanje sa nastavnim planom i programom. Upoznavanje sa literaturom. Historijska topografija Rima, Italije i zemalja obuhvaćenih širenjem Republike i Imperije. Izvorna građa i savremena historiografija. Periodizacija i kronologija rimske historije. Rana Italija, Etrurci i njihova kultura, Grci na tlu Italije, italjski narodi. Rim u doba kraljeva. Doba rane Republike. Pokorenje Italije od strane Rima. Punski ratovi. Ratovi na istoku. Ustanci robova, djelatnost braće Grakh. Kasna Republika, Julije Cezara. Oktavijan August i stvaranje Carstva. Cezarova diktatura. Građanski ratovi poslije Cezara. Oktavijan i njegova politička djelatnost. Carevi iz dinastije Julijevaca- Klaudijevaca, Flavijevaca i Antonina. Rimska ekonomika, kultura, religija, umjetnost. Širenje istočnih kultura u I i II st. n. e. i doba ranog kršćanstva. Kasno Rimsko Carstvo. 476 god.n.e. i sudbina Zapadnog Rimskog Carstva.
Seminar: Teme za seminar daju se na početku semestra po izboru. Student koji uzme temu iz ovog predmeta dužan ju je obraditi pismeno te je javno izložiti i odbraniti.
Vježbe: Historijska geografija. Analiza odabranih dijelova izvorne građe (pisane i materijalne). Pisana građa; Polibije, Diodor, Julije Cezar, Vergilije, Livije, Josip Flavije, Plutarh, Salustije Krisp, Tacit, Svetonije, Kasije Dion, Novi Zavjet. Materijalna građa uz video projekcije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar, vježbe) kroz aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje) činilo bi 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. N. A. Maškin, <i>Istorija Starog Rima</i>, Beograd 1951;2. P. Grimal, <i>Rimska civilizacija</i>, Beograd 1968,3. Grupa autora, <i>Antički Rim</i>, Beograd 1967;4. <i>Oksfordska istorija Rimskog sveta</i>, Beograd, 1999;5. E. Gibon, <i>Opadanje i propast Rimskog carstva</i>, Beograd 1996;6. P. Tomić, <i>Poviest rimska do careva</i>, I i II, Zagreb 1884 i 1885;7. <i>Historija čovječanstva</i>, Tom II, sv.1-3, Zagreb, 1969;8. D. Brujić, <i>Vodič kroz svet antike</i>, Beograd, 2002; The Times, <i>Atlas svjetske povijesti</i>.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Srednjovjekovna civilizacija Zapadne Evrope (V-XV st.), FIL HIS 407
Semestar, broj sati i broj bodova: VIII semestar, 7 sati (3P+3V+1S), 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stječu osnovna znanja o srednjovjekovnoj civilizaciji europskog prostora. Akcentat se postavlja na kulturnoj interakciji i izučavanju općeprihvaćenih kulturnih modela posebno u sferi dvorske i crkvene kulture.
Način rada: Predavanja, seminari i vježbe uz aktivno sudjelovanje studenata.
Predavanja: Antički temelji srednjovjekovne civilizacije. Četiri srednjovjekovne Evrope: bizantska, latinska, slavenska i arapsko-islamska. Kristijanizacija Evrope: prva srednjovjekovna "globalizacija". Istočno i zapadno kršćanstvo. Benediktinski samostani na početku monastičke epohe: posrednik antičkih znanja u srednji vijek. Bizant: drugi Rim. Restauracija Rimskog carstva na Zapadu 800. i karolinška renesansa. Razvojni put pisma na Zapadu: druga "globalizacija". Arapsko-islamski doprinosi zapadnoj civilizaciji. Ćirilo-metodijevska misija: Slaveni kao treći svijet između Rima i Carigrada. Umjetnost kao univerzalni jezik epohe. Francusko-burgundski stil. Stereotipi: odbijanja i privlačenja. Civilizacija i mentalitet.
Seminar: Teme za seminarski rad daju se na početku semestra po izboru. Student je dužan temu obraditi pismeno, usmeno je izložiti i obraniti.
Vježbe: Čitanje i analiza izvora.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar i vježbe) kroz aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje) činilo bi 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. M. Šunjić, <i>Hrestomatija izvora za opštu istoriju srednjeg vijeka</i>, Sarajevo 1980;2. R. Lopez, <i>Rođenje Evrope</i>, Zagreb 1978;3. <i>Rani srednji vek</i>, Beograd 1976;4. J. Le Goff, <i>Srednjovjekovna civilizacija zapadne Evrope</i>, Beograd 1974;5. J. Le Goff, <i>Intelektualci u srednjem vijeku</i>, Zagreb 1982;6. J. Le Goff, <i>Srednjovjekovni imaginarij</i>, Zagreb 1993;7. J. Le Goff, <i>Za jedan drugi srednji vek</i>, Novi Sad 1997;8. J. Le Goff, <i>Civilizacija srednjovjekovnog Zapada</i>, Zagreb 1998;9. G. Ostrogorski, <i>Istorija Vizantije</i>, Beograd 1959;10. M. Bloch, <i>Feudalno društvo</i>, Zagreb 1958;11. F. Hiti, <i>Istorija Arapa</i>, Sarajevo 1967;12. B. Tuchman, <i>Daleko zrcalo (Zlosretno XIV stoljeće), I-II</i>, Zagreb 1984;13. F. Dvornik, <i>The Slavs in European History and Civilization</i>, Rutgers New Brunswick - New Jersey, 1962;14. J. Szücs, <i>The Three Historical Regions of Europe</i>, AHASH, 29, 2-4, Budapest, 1983.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Ilirske zemlje u antičko doba, FIL HIS 503
Semestar, broj sati i broj bodova: IX semestar, 7 sati (3P+3V+1S), 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj je znatno produbiti znanja o historiji, arheologiji i umjetnosti Ilirskih zemalja u antičko doba, od vremena rimskog prodiranja na prostore današnje Bosne i Hercegovine do dolaska Slavena, kako bi student stekao uvjete za bavljenje naučnim radom.
Način rada: Nastava će biti organizirana kroz predavanja, seminare i vježbe, a u njezinu izvođenju studenti bi trebali aktivno sudjelovati.
Predavanja: Upoznavanje sa nastavnim planom i programom. Upoznavanje sa literaturom. Historijska topografija ilirskih zemalja. Izvorna građa i savremena naučna stajališta po pitanju antičkog razvitka u BiH. Historijat naučnog istraživanja antičkog svijeta. «Ilirska država» i tri ilirska rata, rimski ratovi na zapadnom Balkanu, Oktavijanova kampanja. Organizacija provincije Illyricum. Ustanak 6-9 god.n.e. Provincije Dalmacija i Panonija. Peregrinski <i>civitates</i> -i, kolonije i municipiji, Romanizacija. Uloga Ilira u Rimskom Carstvu. Materijalna kultura i duhovni život Ilira za vrijeme rimske vladavine. Završno razdoblje antičkog razvitka na tlu današnje BiH. Ilirski ostaci na Balkanu i propast antičke civilizacije.
Seminar: Teme za seminar daju se na početku semestra po izboru. Student koji uzme temu iz ovog predmeta dužan ju je obraditi pismeno te je javno izložiti i odbraniti.
Vježbe: Historijska geografija. Analiza odabranih dijelova izvorne građe (pisane i materijalne). Pisana građa; Polibije, Diodor, Livije, Strabon, Velej Paterkul, Plinije Stariji, Svetonije, Apijan, Kasije Dion, Materijalna građa; obrada i analiza pokretnog materijala, rad na terenu (nepokretni materijal), epigrafski spomenici, video projekcije materijalne građe. Antropološka istraživanja; Filološko-lingvistička analiza ilirskih survivala i ostaci narodne tradicije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar, vježbe) kroz aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje) činilo bi 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. A. Stipčević, <i>Iliri</i>, Zagreb, 1974;2. <i>Kulturna istorija BiH</i> (doba prahistorije i antike), Sarajevo, 1966;3. <i>Bosna i Hercegovina od najstarijih vremena do kraja II svjetskog rata</i>, Sarajevo 1994;4. J. J. Wilkes, <i>History of the provinces of the Roman Empire, Dalmatia</i>, London, 1969;5. J. J. Wilkes, <i>Iliri</i>, Split, 2001;6. P. Cabanes, <i>Iliri od Bardileja do Gencija</i>, Zagreb, 2002;7. Ivo Bojanovski, <i>Bosna i Hercegovina u antičko doba</i>, Sarajevo 1988;8. R. Katičić, <i>Illyricum mythologicum</i>, Zagreb, 1995;9. B. Čović, <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976;10. E. Pašalić, <i>Questiones de bello dalmatico pannonique</i>, Sarajevo 1957;11. F. Papazoglu, <i>Srednjobalkanska plemena u predrimsko doba</i>, Sarajevo 1969;12. Praistorija jugoslavenskih zemalja, V, Sarajevo 1987;13. <i>Arheološki leksikon BiH</i>, Sarajevo, 1988;14. E. Gibon, <i>Opadanje i propast Rimskog carstva</i>, Beograd 1996;15. G. Novak, <i>Prošlost Dalmacije</i>, Split, 2005;16. D. Brujić, <i>Vodič kroz svet antike</i>, Beograd, 2002.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Paleografija, FIL HIS 533
Semestar, broj sati i broj bodova: IX semestar, 3 sata (2P + 1V), 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Paleografsko osposobljavanje studenata za čitanje tekstova isprava i epigrafskih spomenika
Način rada: Praktični rad.
Predavanja: Paleografija: nastanak i razvoj. Materijali i pribor za pisanje. Pojava pisma. Latinsko, ćirilsko i glagoljsko pismo. Osmanska paleografija. Bosančica.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Ispit se sastoji od usmenog dijela.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. S. Antoljak, <i>Pomoćne istorijske nauke</i>, Kraljevo 1971;2. V. Novak, <i>Latinska paleografija</i>, Beograd 1952;3. J. Stipišić, <i>Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi</i>, Zagreb 1972 (1991);4. G. Čremošnik, <i>Bosanske i humske povelje srednjeg vijeka</i>, GZM, NS III-IV; Sarajevo 1948-1952;5. Ć. Truhelka, <i>Bosančica</i>, GZM 1889, 65-83;6. M. Nedić, <i>Bosančica dragulj bosanskohercegovačke pismenosti</i>, Hrvatski narodni godišnjak, HKD Napredak, Sarajevo, prosinac 1998. 97-102;7. T. Raukar, <i>O problemima bosančice u našoj historiografiji</i>, Radovi Muzeja grada Zenice 3, Zenica 1973, 103-114.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosansko društvo u srednjem vijeku, FIL HIS 513
Semestar, broj sati i broj bodova: IX semestar, 7 sati (3P+3V+1S), 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti bi trebali steći temeljna znanja i ovladati osnovnim pojmovima iz bosanske historije srednjeg vijeka kako bi ista mogli primjenjivati u svom budućem radu te se osposobiti za kritičko vrednovanje historiografskih rezultata.
Način rada: Nastava će biti organizirana kroz predavanja, seminare i vježbe, a u njezinu izvođenju studenti bi trebali aktivno sudjelovati.
Predavanja: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Doseljavanje Avara i Slavena, nastanak bosanske države, prve vijesti o bosanskom plemstvu, Pojava dualističke hereze i njezino suzbijanje, izgradnja društvene strukture i njezin odnos prema vlasti Bribirskih knezova, banu Stjepanu I. i Ugarskoj (Sibislav). Banovanje Stjepana II, teritorijalno širenje, banov odnos prema velikašima, napose Hrvatinićima, razvoj rudarstva i trgovine, uključivanje domaćih ljudi u te poslove, dolazak franjevaca, djelovanje Crkve bosanske. Tvrtkovi odnosi s velikašima, privrženici i odmetnici, jačanje zemlje, vladar i velmože prema prilikama u susjedstvu, osvajanja u Podrinju i Dalmaciji, stjecanje kraljevskog naslova. Doba slabih vladara i moćnih oblasnih gospodara, ugarske pretenzije i rastuća osmanska opasnost, unutrašnji razdori, neuspjeli pokušaji spašavanja zemlje, pad Bosne 1463. Mjesto Bosne u tokovima tadašnje evropske stvarnosti i uloga koju u sudaru s nadmoćnijom silom nije mogla dugo igrati.
Seminar: Teme za seminar daju se na početku semestra po izboru. Student je dužan temu obraditi pismeno te je javno usmeno izložiti i obraniti.
Vježbe: Čitanje i analiziranje izvora (bizantskih pisaca, domaćih vladarskih i velikaških isprava i dubrovačkih vijesti) te upoznavanje s različitim (ponekad oprečnim) mišljenjima i objašnjenjima pojedinih autora.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar, i vježbe) kroz aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje) činilo bi 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Pismeni dio ispita je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast</i>, (prilog N. Miletić, P. Anđelić), Sarajevo 1984;2. S. Ćirković, <i>Istorija srednjovekovne bosanske države</i>, Beograd 1964;3. N. Klaić, <i>Srednjovjekovna Bosna</i>, Zagreb 1994;4. J. Šidak, <i>Studije o »Crkvi bosanskoj« i bogumilstvu</i>, Zagreb 1975;5. D. Kovačević-Kojić, <i>Gradska naselja srednjovjekovne bosanske države</i>, Sarajevo 1978;6. B. Grafenauer, <i>Prilog kritici izvještaja Konstantina Porfirogeneta o doseljenju Hrvata</i>, Historijski zbornik V/1-2, Zagreb 1952, 1-56;7. <i>Povijest Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do 1463</i>, Sarajevo 1991;8. M. J. Dinić, <i>Državni sabor srednjovekovne Bosne</i>, Beograd 1955;9. D. Kovačević, <i>Trgovina u srednjovjekovnoj Bosni</i>, Sarajevo 1961.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Metodologija istraživačkog rada, FIL HIS 534
Semestar, broj sati i broj bodova: X semestar, 2 sata (2P), 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Metodološki osposobiti studenta za izradu magistarskog rada.
Način rada: Nastava će biti organizirana kroz predavanja nositelja predmeta a u njezinu izvođenju studenti aktivno sudjeluju.
Predavanja: Izbor teme za naučni rad. Radna hipoteza. Faze za pripremu i izvođenje naučnih istraživanja. Istraživački postupak. Struktura naučnog rada: naziv teme, izvod ili sažetak, uvod, prezentiranje rezultata istraživanja, zaključak. Citiranje izvora i literature. Izrada bibliografije. Priprema rada za objavljivanje.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave. Ispit se sastoji od usmenog dijela.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. M. Šamić, <i>Kako nastaje naučno djelo</i>, Uvođenje u metodologiju i tehniku naučnoistraživačkog rada – opšti pristup, Sarajevo 1990;2. M. Sarić, <i>Opšti principi naučnog rada</i>, Drugo dopunjeno izdanje, Beograd 1999;3. M. Weber, <i>Metodologija društvenih nauka</i>, Zagreb 1986;4. F. Brodel, <i>Spisi o istoriji</i>, Beograd 1992.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Svjetska historija do 1918. godine, FIL HIS 408
Semestar, broj sati i broj bodova: VII semestar, 7 sati (3P+3V+1S), 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studente treba upoznati sa osnovnim pojmovima koji su vezani za period svjetske historije od konca XV st. do 1918. godine, a bez kojih se ne bi moglo shvatiti gradivo sa kojim će se studenti upoznati u nastavku studija. Shvatanja evropskih i svjetskih historijskih zbivanja olakšat će studentima uočavanje i razumijevanje takvih ili sličnih pojava u nacionalnoj historiji, te ih usmjeriti na komparativni pristup određenim historijskim subjektima.
Način rada: Studenti će imati priliku prisustvovati predavanjima i seminarima iz ovog predmeta, a od njih će se zahtijevati i aktivno učešće u istim.
Predavanja: Nakon što se studenti upoznaju sa temama koje će slušati u toku predavanja i na seminarima, predstavlja im se popis izvora i literature koje će biti dužni koristiti u toku nastave i za ispite. Potom će se upoznati sa temama koje će se obrađivati u sklopu ovog predmeta-privredne i društvene prilike u Francuskoj pred izbijanje Francuske građanske revolucije / Napoleonovo preoblikovanje Evrope i primjena novog zakonodavstva o osvojenim zemljama / Bečki kongres(povod sazivanju istog, zemlje učesnice, glavne odredbe kongresa i slika Evrope nakon što je kongres zaključen) / doba revolucionarnih previranja i filozofska misao u 19. stoljeću; kako su se revolucionarna dešavanja odrazila na kulturni život Evrope / ujedinjenje Italije i Njemačke (upoznavanje sa uslovima koji su vladali u ovim podjeljenim zemljama u prvoj polovini 19.st., tok ujedinjenja i nova slika Evrope) / Istočno pitanje (glavni problemi koji se javljaju na Istoku od mira u Kučuk Kajnardži 1774. do Berlinskog kongresa 1878. godine sa osvrtom na Pariski kongres i Veliku istočnu krizu) / Američki građanski rat i rasizam na američki način/stvaranje različitih saveza u Evropi/Aneksiona kriza-evropski pogled / I svjetski rat i bosanski vojnici na evropskim frontovima / historija svakodnevnog života / kultura, sport na početku XX stoljeća
Seminar: Na početku svakog semestra student može odabrati temu koju je dužan pismeno obraditi, a potom usmeno izložiti pred grupom.
Vježbe: Rad na historijskim izvorima, stručnim časopisima, debate i diskusije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Polaže se pismeni i usmeni dio ispita. Pored toga, u ocjenu će se uračunati i aktivnost studenta za vrijeme nastave (usmena aktivnost, pisanje radova na različite teme). Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. H. Herder, <i>Evropa u devetnaestom veku</i>, Beograd 2003;2. Č.Popov, <i>Građanska Evropa</i>, Novi Sad 1989;3. V. Popović, <i>Istočno pitanje</i>, Sarajevo 1965;4. Parks Henri Bemford, <i>Istorija SAD</i>, Beograd 1985;5. <i>Vojna enciklopedija</i>, Zagreb 1972;6. J. Kulischer, <i>Opća ekonomska povijest</i>, Zagreb 1957;7. Dž. M. Roberts, <i>Evropa 1880-1945</i>, Beograd 2002;8. A. Mitrović, <i>Vreme netrpeljivih</i>; Beograd 1974;9. P. Tomac, <i>Prvi svjetski rat</i>, Beograd 1968.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija osmanske kulture i civilizacije, FIL HIS 409
Semestar, broj sati i broj bodova: VII semestar, 7 sati (3P+3V+1S), 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stiču osnovna znanja iz historije osmanske kulture i civilizacije uz izučavanje cjelokupnosti uvjeta njihovog razvitka i upoznavanje s osnovnim društvenim strukturama.
Način rada: Nastava će biti organizirana kroz predavanja, seminare i vježbe, a u njezinom izvođenju studenti trebaju aktivno sudjelovati.
Predavanja: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Civilizacijska i kulturna dostignuća u Osmanskom carstvu u klasičnom periodu. Konceptija države i vlasti. Politička, ekonomska i kulturna djelatnost u vrijeme uspona Carstva. Država i islam. Proces širenja islama. Derviški redovi i sufizam. Ostale religije i položaj nemuslimana. Medrese i druge obrazovne institucije. Nauka kod Osmanlija. Arhitektura i umjetnost. Vakufi. Gradovi, gradsko stanovništvo i gradska kultura. Osmanska ekonomska misao i društveno-ekonomski sistem. Koncept mirijskog vlasništva, Metode „oživljavanja“ i kolonizacija. Struktura društva kod Osmanlija, Gradska i seoska privreda, Kreditni sistem i novac. Esnafi i trgovina. Devijacije u klasičnom osmanskom sistemu. Elementi osmanskog prava i njihova primjena.
Seminar: Teme za seminarske radove daju se na početku semestra. Student je izabranu temu dužan pismeno obraditi, te ga usmeno izložiti i odbraniti.
Vježbe: Osvrt na glavne izvore i literaturu za historiju jugoistočne Evrope do 1606. godine. Čitanje i analiza izvora. Obrada postignuća historiografije s posebnim osvrtom na oprečna stajališta pojedinih autora. Predviđeni su rad u grupama i organiziranje diskusije uz aktivno sudjelovanje studenata i upotrebu nastavnih pomagala.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Ispit se sastoji iz pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran. Aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu kroz usmeno i pismeno izlaganje čini 50 % ocjene.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. <i>Historija osmanske države i civilizacije</i>, pr. E. Ihsanoglu, Sarajevo 2005,2. H. Inaldžik, <i>Osmansko carstvo, klasično doba 1300-1600</i>, Beograd 1974;3. J. Matuz, <i>Osmansko carstvo</i>, Zagreb 1992;4. <i>Istorija Osmanskog carstva</i>, pr. R. Mantran, Beograd 2002,5. <i>Historija naroda Jugoslavije II</i>, Zagreb 1959,6. M. Begović, <i>Vakufi u Jugoslaviji</i>, Beograd. 1963,7. I. Kasumović, <i>Školstvo i obrazovanje u Bosanskom ejaletu za vrijeme osmanske uprave</i>, Mostar 1999,8. A. Adivar, <i>Nauka kod osmanskih Turaka</i>, Zenica 1999;9. <i>Gradovi i gradska kultura na Balkanu (XV-XIX vek)</i>, Beograd 1988,10. Dž. Čehajić, <i>Derviški redovi</i>, Sarajevo 1986,11. H. Kreševljaković, <i>Izabrana djela I-IV</i>, Sarajevo 1991,12. H. Šabanović, <i>Književnost bh muslimana na orijentalnim jezicima</i>, Sarajevo 1973.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosanskohercegovačko društvo od kraja XVIII st. do 1918, FIL HIS 414
Semestar, broj sati i broj bodova: VIII semestar, 7 sati (3P+3V+1S), 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti bi trebali proširiti znanja iz historije Bosne i Hercegovine od kraja XVIII stoljeća do 1918. godine kako bi ista mogli primjenjivati u svom budućem radu te se osposobiti za kritičko vrednovanje historiografskih rezultata.
Način rada: Nastava će biti organizirana kroz predavanja, seminare i vježbe, a očekuje se aktivno učešće studenata.
Predavanja: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Administrativno-teritorijalna podjela Bosanskog ejaleta (vilajeta). Provođenje osmanskih reformi u Bosni. Pokret za autonomiju Bosne. Istočna kriza. Okupacija BiH 1878. i pokret otpora. Bosna i Hercegovina pod austrougarskom vlašću. Novi civilizacijski okvir. Organizacija vlasti. Državno-pravni položaj BiH u Monarhiji. Bosanskohercegovačko društvo XIX stoljeća. Vjerska, etnička i socijalna struktura stanovništva i promjene. Nacionalne manjine. Industrijalizacija Bosne i Hercegovine. Gradovi i gradska privreda. Selo. Svakodnevni život. Promjene u načinu života u doba Austro-Ugarske. Počeci nacionalnih pokreta. Nacionalna kulturno-prosvjetna društva (Prosvjeta, Gajret, Napredak i dr.). Građanska (nevladina) društva u Bosni i Hercegovini. Političko i nacionalno organiziranje Srba, Muslimana/Bošnjaka i Hrvata. Političke stranke i listovi. Borba Srba i Muslimana za vjersko-prosvjetnu autonomiju. Vjerski život i položaj vjerskih zajednica. Ustavno razdoblje, formiranje Bosanskog sabora i njegov rad. Bosna i Hercegovina u međunarodnoj diplomatiji XIX i prve dvije decenije XX stoljeća. Kulturno-prosvjetni razvoj Bosne i Hercegovine u XIX stoljeću. Razvoj školstva. Novi obrazovni sistem u austrougarskom periodu. Pojava i razvoj štampe. Bosna i Hercegovina u I svjetskom ratu. Položaj BiH u Državi SHS.
Seminar: Teme za seminar daju se na početku semestra po izboru. Student je dužan temu obraditi pismeno te je javno usmeno izložiti i obraniti.
Vježbe: Rad sa izvorima, analiza ključnih historijskih dokumenata. Naučni i stručni časopisi. Kartografija. Hronologija. Zajedničko razmatranje pojedinih naučnih problema i vrednovanje novih naučnih djela iz historije Bosne i Hercegovine od kraja XVIII st. Do 1918. Film. Stručna ekskurzija.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave (predavanje, seminar i vježbe) kroz aktivno učešće u nastavnom procesu (usmeno i pismeno izlaganje) činilo bi 50 % ocjene. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. S. Aličić, <i>Uređenje Bosanskog ejaleta od 1789. do 1878. godine</i>, Sarajevo, 1983;2. S. Aličić, <i>Pokret za autonomiju Bosne od 1831. do 1832. godine</i>, Sarajevo, 1996;3. H. Kapidžić, <i>Ali-paša Rizvanbegović i njegovo doba</i>, Sarajevo, 2001,4. I. Tepić, <i>BiH u ruskim izvorima (1856-1878)</i>, Sarajevo, 1988;5. Hadžibegović, <i>Postanak radničke klase u BiH i njen razvoj do 1914. godine</i>, Sarajevo, 1980;6. H. Kreševljaković, <i>Izabrana djela, knj. IV</i>, Sarajevo, 1990.7. M. Imamović, <i>Pravni položaj i unutrašnji politički razvitak BiH od 1878. do 1914.</i>, Sarajevo, 1976, 1997;8. H. Kapidžić, <i>Hercegovački ustanak 1882.</i>, Sarajevo, 1958, 1973;9. H. Kapidžić, <i>BiH u vrijeme austrougarske vladavine</i>, Sarajevo, 1970;10. T. Kraljačić, <i>Kalajev režim u BiH 1882-1903.</i>, Sarajevo, 1987;11. I. Hadžibegović, <i>Bosanskohercegovački gradovi na razmeđu 19. i 20. stoljeća</i>, Sarajevo 1991;12. <i>Prilozi za istoriju BiH, II</i>, Sarajevo, 1987;13. Dž. Juzbašić, <i>Izgradnja željeznica u BiH u svjetlu austrougarske politike od okupacije do Kalajevе ere</i>, Sarajevo 1974;14. Dž. Juzbašić, <i>Nacionalno-politički odnosi i jezičko pitanje u bosanskohercegovačkom Saboru 1910-1914.</i>, Sarajevo, 1999;

15. Dž. Juzbašić, *Politika i privreda u BiH pod austrougarskom upravom*, Sarajevo 2002;
16. L. Đaković, *Položaj BiH u austrougarskim koncepcijama rješenja jugoslovenskog pitanja 1914-1918.*, Tuzla 1980;
17. H. Kamberović, *Begovski zemljišni posjedi u BiH od 1878. do 1918. godine*, Zagreb/Sarajevo 2003;
18. Đ. Pejanović, *Stanovništvo BiH*, Beograd, 1955.;
19. *Migracije i BiH*, Sarajevo, 1990;
20. G. Jakšić, *BiH na Berlinskom kongresu*, Beograd, 1955;
21. N. Šehić, *Autonomni pokret Muslimana za vrijeme austrougarske uprave u B i H*, Sarajevo, 1980;
22. Madžar, *Pokret Srba BiH za vjersko-prosvjetnu samoupravu*, Sarajevo, 1982;
23. L. Đaković, *Političke organizacije bosanskohercegovačkih katolika Hrvata*, Zagreb 1985;
24. I. Kemura, *Uloga «Gajreta» u društvenom životu Muslimana BiH (1903-1941)*, Sarajevo 1986;
25. T. Išek, *Napredak*, Sarajevo 2003.
26. R. Besarović, *Iz kulturne istorije BiH*, Sarajevo, 1966;
27. M. Papić, *Školstvo u BiH za vrijeme austrougarske okupacije (1878-1918)*, Sarajevo, 1972;
28. T. Kruševac, *Bosanskohercegovački listovi u XIX veku*, Sarajevo, 1978.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Društvo i ekonomija u osmanskoj Bosni od 15. do kraja 18. stoljeća, FIL HIS 415
Semestar, broj sati i broj bodova: VIII semestar, 7 sati (3P+3V+1S), 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stiču osnovna znanja iz historije Bosne i Hercegovine u osmanskom periodu, te se upoznaju s uvođenjem i specifičnostima osmanskog sistema u Bosni.
Način rada: Nastava će biti organizirana kroz predavanja, seminare i vježbe, a u njezinom izvođenju studenti trebaju aktivno sudjelovati.
Predavanja: Upoznavanje s nastavnim planom i programom, Osmanski sistem krajišta i osvajanje Bosne, Privremeno upravno uređenje i organiziranje redovne uprave u Bosni. Administrativna podjela Bosanskog ejaleta. Odnosi osmanske centralne vlasti i pokrajinskih upravnih organa u Bosni. Bosanski divan. Bosansko društvo. Karakteristike dirlik sistema u Bosni prije i poslije zavođenja odžakluka, Intenzitet i masovnost širenja islama (vremenske i prostorne razlike). Vlasi. Ulema i njihov doprinos širenju osmanske kulture. Pravni položaj katolika, pravoslavnca i jevreja. Nove urbane sredine i najznačajniji gradski centri. Veliki vakifi u Bosni i njihove zadužbine, Gradska privreda u Bosni-zanati i trgovina. Kapetanije i aguluci, Tvrdave u Bosanskom ejaletu i njihove posade. Bosanski jerli kulu janjičari. Povećanje uloge lokalnih organa vlasti. Ratovi na tlu bosanskog ejaleta u XVII i XVIII st., Čiflučenje u Bosni i njegovi sudionici. Kriza u Carstvu i njezin odraz na prilike u Bos. ejaletu. Svakodnevni život i društvo u Bosni u XVIII st., Bune i neredi.
Seminar: Teme za seminarske radove daju se na početku semestra. Student je izabranu temu dužan pismeno obraditi, te je usmeno izložiti i odbraniti.
Vježbe: Osvrt na glavne izvore i literaturu za historiju jugoistočne Evrope do 1606. godine. Čitanje i analiza izvora. Obrada postignuća historiografije s posebnim osvrtom na oprečna stajališta pojedinih autora. Predviđeni su rad u grupama i organiziranje diskusije uz aktivno sudjelovanje studenata i upotrebu nastavnih pomagala.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Ispit se sastoji iz pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran. Aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu kroz usmeno i pismeno izlaganje čini 50 % ocjene.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. A. Handžić, <i>Studije o Bosni</i>, Istanbul, 1994;2. <i>BiH od najstarijih vremena do kraja drugog svjetskog rata</i>, Sarajevo 1998,3. H. Šabanović, <i>Bosanski pašaluk</i>;4. <i>Historija naroda Jugoslavije I i II</i>,5. A. Aličić, <i>Pokret za autonomiju Bosne od 1831 do 1832</i>, Sarajevo, 1996;6. H. Kreševljaković, <i>Izabrana djela I-IV</i>, Sarajevo 1991;7. A. Sućeska, <i>Ajani, prilog izučavanju lokalne vlasti u našim zemljama za vrijeme Turaka</i>, Sarajevo 1965,8. E. Pelidija, <i>Banjalučki boj 1737. uzroci i posljedice</i>, Sarajevo 2003,9. E. Pelidija, <i>Bosanski ejalet od Karlovačkog do Požarevačkog mira (1699-1718)</i>, Sarajevo 1989,10. I. Kasumović, <i>Školstvo i obrazovanje u bosanskom ejaletu za vrijeme osmanske uprave</i>, Mostar 1999.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Savremena svjetska historija, FIL HIS 504
Semestar, broj sati i broj bodova: IX semestar, 7 sati (3P+3V+1S), 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studente treba upoznati sa osnovnim pojmovima koji su vezani za period savremene historije. Shvatanja evropskih i svjetskih historijskih zbivanja olakšat će studentima uočavanje i razumijevanje takvih ili sličnih pojava u nacionalnoj historiji, te ih usmjeriti na komparativni pristup određenim historijskim subjektima.
Način rada: Studenti će imati priliku prisustvovati predavanjima i seminarima iz ovog predmeta, a od njih će se zahtijevati i aktivno učešće u istim.
Predavanja: Nakon što se studenti upoznaju sa temama koje će slušati u toku predavanja i na seminarima, predstavlja im se popis izvora i literature koje će biti dužni koristiti u toku nastave i za ispite. Potom će se upoznati sa temama koje će se obrađivati u sklopu ovog predmeta-ekonomske prilike u svijetu u međuratnom periodu sa posebnim osvrtom na planove prevazilaženja kriza pojedinih zemalja sa posebnim osvrtom na njihovo povezivanje sa diktatorskim režimima/ razmatranje pojave japanskog militarizma/Paralela između tri političke scene u Evropi, širenje komunizma i otpori/prilike pred II svjetski rat, izbijanje rata, tok rata sa posebnim osvrtom na propagandu zaraćenih strana /vanevropski svijet/hladni rat/trka u naoružanju /odnos UN prema krizama i sukobima poslije II svjetskog rata /integrativni procesi u Evropi nakon 1945. godine/ antikolonijani pokreti u svijetu i njihova kulturna baština/ raspad komunističkog sistema i zemlje u tranziciji/kultura, sport i nauka u XX st./ 1968. godine u Evropi/Holokaust/fenomen potrošačkog društva/historija svakodnevnog života/stav evropske diplomatije prema dešavanjima na Balkanu od devedesetih godina XX stoljeća do danas.
Seminar: Na početku svakog semestra student može odabrati temu koju je dužan pismeno obraditi, a potom usmeno izložiti pred grupom.
Vježbe: Rad na historijskim izvorima, stručnim časopisima, debate i diskusije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Polaze se pismeni i usmeni dio ispita. Pored toga, u ocjenu će se uračunati i aktivnost studenta za vrijeme nastave (usmena aktivnost, pisanje radova na različite teme). Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Č. Popov, <i>Od Versaja do Danciga</i>, Novi Sad, 1976;2. Dž. M. Roberts, <i>Evropa 1880-1945</i>, Beograd 2002;3. A. Mitrović, <i>Vreme netrpeljivih</i>; Beograd, 1974;4. <i>Vojna enciklopedija</i>, Zagreb 1972 ;5. V. Laker, <i>Istorija Evropa 1945-1992</i>, Beograd 1999;6. P. Calvocoressi, <i>Svjetska politika nakon 1945.</i>, Zagreb7. <i>Historija čovječanstva. Kulturni i naučni razvoj-XX st.</i>, Zagreb 19698. <i>Svijet nakon 1945.</i>, Beograd, 1975;9. A. Dž. P. Tejlor, <i>Borba za prevlast u Evropi</i>, Sarajevo 1968;10. S. L. Salberger, <i>Drugi svjetski rat</i>, Beograd 1970;11. <i>Svijet nakon Drugog svjetskog rata</i>, Beograd 1985.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Arhivistika, FIL HIS 535
Semestar, broj sati i broj bodova: IX semestar, 3 sata (2P + 1V), 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznati studente s važnosti arhivskih ustanova, bogatstvom pisane baštine u njima, te načinom korišćenja arhivske građe.
Način rada: Nastava će biti organizirana kroz predavanja, a u njezinu izvođenju studenti bi trebali aktivno sudjelovati.
Predavanja: Razvoj arhivistike kao pomoćne historijske nauke. Pojam arhiva i arhivske građe: arhivski fondovi i zbirke. Spoljna služba arhiva (registrature). Unutrašnje uređenje arhiva. Sređivanje arhivske građe:tematski sistem, fondovski sistem, registraturni sistem i sistem slobodne proveniencije. Konzervacija i restauracija arhivske građe. Mikrofilmovanje. Publikovanje arhivske građe.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave. Ispit se sastoji od usmenog dijela.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. <i>Priručnik za arhiviste</i>, Zagreb 1977.2. B. Stulli, <i>Arhivistika i arhivska služba, studije i prilozi</i>, Hrvatski državni arhiv Zagreb, Zagreb 1998.3. A. Kožar, <i>Arhivistika u teoriji i praksi</i>, knj. I, Tuzla 1995, knj. II, Tuzla 2005.4. J. Buturac, <i>Arhivska čitanka</i>, Zagreb 1950.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. S.Antoljak, <i>Pomoćne istorijske nauke</i>, Kraljevo 1971;2. A. Kožar – I. Balta, <i>Pomoćne historijske znanosti i arhivistika</i>, Tuzla, 2004.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Savremena historija Bosne i Hercegovine, FIL HIS 515
Semestar, broj sati i broj bodova: IX semestar, 7 sati (3P+3V+1S), 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Širenje spoznaja o posebnostima historije Bosne i Hercegovine u širem političkom kontekstu tokom 20 stoljeća.
Način rada: Nastava će biti organizirana kroz predavanja, seminare i vježbe, a očekuje se aktivno učešće studenata.
Predavanja: U okviru predavanja tretirat će se teme koje ukazuju na specifičnosti razvoja Bosne i Hercegovine tokom 20 stoljeća (položaj BiH u različitim državno-pravnim okvirima: prva Jugoslavija, NDH, druga Jugoslavija, položaj međunarodno priznate neovisne države); Glavni politički procesi – politički život između dva svjetska rata i prelomni događaji u političkom životu poslije Drugoga svjetskog rata; Modernizacija društva u Bosni i Hercegovini (od izrazito agrarnog prema industrijski razvijenom društvu – temeljna pitanja privrednog i socijalnog razvoja); Stanovništvo – nacionalna i vjerska struktura; položaj nacionalnih manjina i njihova uloga u integraciji BiH u šire svjetske procese; Odnosi sa islamskim svijetom; Ratovi na prostoru BiH tokom 20. stoljeća (Drugi svjetski rat 1941 – 1945 i rat 1992 - 1995: kontekst, uzroci, ratna razaranja, privredne i demografske posljedice). Posebna pažnja će biti posvećena temama o okolnostima stvaranja neovisne i međunarodno priznate države Bosne i Hercegovine (izazivanje kriza od sredine 80-ih godina, međunarodni kontekst rata u BiH, agresija 1992, genocid, izgradnja BiH poslije Dayton, Bosna i Hercegovina u globalizacijskim procesima).
Seminar: U okviru seminara svaki student će uz pomoć profesora raditi seminarski rad i braniti ga javno pred studentima. Rad će biti rađen na temelju objavljenih i neobjavljenih izvora, te štampe, s ciljem savladavanje kritike izvora, postavljanja istraživačkih pitanja i strukturiranja stručnoga rada.
Vježbe: Na vježbama studenti će analizirati izvore koji su u vezi sa temama koje se obrađuju na predavanjima i seminarima.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Nastavnik će kontinuirano pratiti rad i angažiranje studenata. Redovno pohađanje i aktivno učešće na predavanjima, seminarima i vježbama donosi 50% ocjene. Na kraju semestra predviđa se pismena i usmena provjera znanja. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je eliminatoran.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. S. K. Pavlović, <i>Istorija Balkana 1804-1945</i>. Beograd 1999 (2004, str. 336-524);2. B. Petranović, <i>Istorija Jugoslavije 1918-1988</i>, I i II, Beograd, 1988;3. M. Todorova, <i>Imaginarni Balkan</i>, Beograd 1999;4. M. Mazower, <i>Balkan. Kratka povijest</i>. Zagreb 2003;5. B. Krizman, <i>Vanjska politika jugoslavenske države 1918 – 1941. Diplomatsko-historijski pregled</i>, Zagreb 1975;6. J. Tomasevich, <i>Četnici u Drugom svjetskom ratu 1941 – 1945</i>, Zagreb 1979.;7. N. Malcolm, <i>Povijest Bosne – kratki pregled</i>, Zagreb-Sarajevo, 1995;8. M. Bojić, <i>Historija Bosne i Bošnjaka (VII-XX vijek)</i>, Sarajevo 2001, 225-536;9. S. M. Džaja, <i>Politička realnost jugoslavenstva (1918-1991) s posebnim osvrtom na Bosnu i Hercegovinu</i>, Sarajevo – Zagreb 2004;10. H. Kamberović, <i>Prema modernom društvu. Bosna i Hercegovina od 1945. do 1953. godine</i>, Tešanj 2000;11. M. Abazović, <i>Kadrovski rat za BiH (1945.- 1991.)</i>, Sarajevo, 1999;12. Š. Filandra, <i>Bošnjačka politika u XX stoljeću</i>, Sarajevo 1998, 199-385;13. N. Šehić, <i>Bosna i Hercegovina 1918.-1925</i>. Sarajevo 1991;14. M. Imamović, <i>Historija Bošnjaka</i>, Sarajevo, 1990;15. F. Jelić-Butić, <i>Ustaše i NDH 1941.-1945</i>, Zagreb 1977;16. E. Redžić, <i>Sto godina muslimanske politike u BiH u tezama i kontroverzama istorijske nauke</i>, Sarajevo 2001;

17. S. Čekić, *Agresija na Republiku Bosnu i Hercegovinu – planiranje, priprema i izvođenje*, I-II, Sarajevo 2004;
18. K. Bugarel, *Bosna. Anatomija rata*, Beograd 2004;
19. M. Minić, *Ratovi u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini 1991-1995. Kako je uništena SFR Jugoslavija*. Sarajevo – Minhen – Novi Sad – Zagreb 2002;
20. Vidjeti i vebisajt Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju (www.un.org/icty) i Međunarodne krizne grupe (www.crisweb.org).

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Metodologija istraživačkog rada, FIL HIS 534
Semestar, broj sati i broj bodova: X semestar, 2 sata (2P), 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Metodološki osposobiti studenta za izradu magistarskog rada.
Način rada: Nastava će biti organizirana kroz predavanja nositelja predmeta a u njezinu izvođenju studenti aktivno sudjeluju.
Predavanja: Izbor teme za naučni rad. Radna hipoteza. Faze za pripremu i izvođenje naučnih istraživanja. Istraživački postupak. Struktura naučnog rada: naziv teme, izvod ili sažetak, uvod, prezentiranje rezultata istraživanja, zaključak. Citiranje izvora i literature. Izrada bibliografije. Priprema rada za objavljivanje.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Angažman u toku nastave. Ispit se sastoji od usmenog dijela.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. M. Šamić, <i>Kako nastaje naučno djelo</i>, Uvođenje u metodologiju i tehniku naučnoistraživačkog rada – opšti pristup, Sarajevo 1990;2. M. Sarić, <i>Opšti principi naučnog rada</i>, Drugo dopunjeno izdanje, Beograd 1999;3. M. Weber, <i>Metodologija društvenih nauka</i>, Zagreb 1986;4. F. Brodel, <i>Spisi o istoriji</i>, Beograd 1992.